

Krisla

Už Ka Jie Kovoja?
Naujoji Laimė.
Piktas Džiaugsmas.
Pradėjo Geriau, Užbaigė
Blogiau.
Sportas ir Jaunimas.
Rašo A. BIMBA

**Darbo Žmonių
Dienraštis**

Kaina \$7.00 Metams
Užsienio \$9.00
Brooklyne \$8.00

Kopija 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ-LIBERTY

The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States.
427 Lorimer Street,
Brooklyn 6, N. Y.

Telephone: Stagg 2-3878

No. 196 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Šeštadienis, Rugpjūčio-Aug. 23, 1947 ★ ★ ★ Metai XXXVII. Dienraščio XXIX.

Tysliava klausia: "Už ką, jeigu ne už nepriklausomybę, kovoja Lietuvos partizanai? Bet kiek kartų Bimba juos yra pavadinęs banditais." (Vienybė, rugpj. 22 d.)

Tame ir dalykas, kad Lietuvos tysiaviniai partizanai nekovoja už jokią Lietuvos nepriklausomybę. Savo banditiškais darbais — žudymais Lietuvos žmonių, trukdymais atstatymo, palaikymo siurinės ir auklėjimo keršto vienu lietuvių prieš kitus, jie nori Lietuvą pražudyti.

Kas to nemato, tas nieko nemato. Kas nemato, kad iš žudymų šeimos ir sudeginimų ūkio yra žmogžudystė ir banditizmas, kenkimas kraštui, tas aklesnis už akį. Tas nevelina Lietuvai laimės ir gerovės.

Klausimas eina ne apie Lietuvos nepriklausomybę, nes Lietuva yra nepriklausoma, bet apie tai, kas Lietuvą valdys: ponai ir išnaudotojai, ar darbo žmonės? Klausimas eina apie tai, kokia Lietuvoje santvarka gyvuos: kapitalizmas ar socializmas?

Fašistiniai žmogžudžiai nori sugrąžinti kapitalizmą. Štai tikras jų tikslas, o ne kas kita.

Keleivis įdėjo vieną laišką iš Lietuvos, kuriame moteriškai rašo apie savo bėdas. Sūneliai jos mirė karo metu, o vyras mirė perėję rudenį. Tai gaila ir liūdna.

Bet ši vargšė motina dar turi dvi dukreles. Ji rašo: "Mergaitės mokosi. Vyresnioji mokosi suaugusiųjų gimnazijoje, o jaunesnioji mokosi vidurinėje mokykloje. Jei Dievas duos sveikata ir bus iš kolo, tai ant ateinančio rudens laiks egzaminus į mokytojų seminarijos antrą kursą. Jos tokie yra troškimai. Tik tiek gerai, kad nereikia mokėti už mokslo." (Kel., rugpj. 20 d.)

O Smetonos viešpatavimo laikais panašios mergaitės tarnaudavo pas ponus arba buože, apie aukštesnį mokslą ne svajoti nespėdavo. Dabar, jei turės gabumų, išlaikys egzaminus, stas mokytoju seminarijoje, gaus iš valstybės stipendiją. Visas mokslas ne kapeikos nei dukrelei, nei motinai nekaštus.

Štai kokios progos jaunimui naujojoje Lietuvoje. Štai, kodėl taip baisiai šita Lietuva plūsta ponai ir jų dvasiniai vergai.

Keleivis džiaugiasi, kad Ispanijos socialistai sutraukė ryšius su Ispanijos komunistais. Tai esąs kelias, kuris išvesias Ispanijos socialistus į laimėjimą ir laimę. Keleivio redaktorai pamiršo istoriją. Jie pamiršo, kad panašus Vokietijos socialdemokratų kelias pagimdė Hitleri. Ispanijos socialistų susidėjimas su monarchistais ir atmetimas bendradarbiavimo su komunistais nežada nieko gero.

Dr. V. Bovinas, kuris pradėjo jaunimo klausimu diskusijas, dabar sakosi jas užbaigęs. Chicago Vilnyje jis duoda ilgą straipsnį "Prie Diskusijų Pabaigos." Jis mano, kad jau viskas aišku ir kad čia jau taškas. Dabar tik reikia visiems pasirašyti rankoves ir stoti darban.

Taip turėtų būti. Deja, šis (Tas 5-me pusl.)

Atmesta 5-kių Šalių Aplikacijos į Jungtines Tautas

Lake Success, N. Y. — Sovietų atstovas Andrius Gromyko atmetė Italijos ir Austrijos aplikacijas į Jungtinių Tautų narius. Tai todėl, kad dar neįėjo galion taikos sutartys su tomis šalimis. Amerikos delegatas rėmė Italiją ir Austriją. Anglijos — Amerikos atstovai atmetė Vengrijos, Bulgarijos ir Rumunijos aplikacijas į Jungtin. Tautas. Šių trijų kraštų aplikacijos rėmė Sovietų Sąjungos ir Lenkijos delegatai.

Mirė Kukluksinis ex-Senatorius Th. Bilbo, Linčinių Draugas

New Orleans, La. — Nuo vėžio ir širdies ligos mirė buvęs fašistinis senatorius Theodoras Bilbo, 69 metų. Jis buvo kukluksas ir skelbė linčiską baltųjų viršenybę prieš negrus. Bilbo buvo vėl neva išrinktas į senatą, bet senatas atmetė tą žulką, ėmusį kyšius iš kontraktorių už išgaunamus jiems karinių valdžios darbų užsakymus.

Sūnus Susprogdino Motiną ir Pats Susprogo

Madison, Wis. — Arthuras Sholts, 47 metų, susprogdino dinamitu našlę savo motiną, 86 metų, ir kartu pats susisprogdino. Tai esą todėl, kad motina neišgydomai sirgo. Jos vyras buvo Wisconsinio Universiteto direktorius. Sūnus paliktame rašelyje sako: "Aš sykiu su motina turiu apleist pasaulį."

Kurčias, bet Girdėjo Pačios Riksmus

Memphis, Tenn. — Nebylys ir kurčias Clyde R. Graves reikalauja teismo perskyri nuo savo pačios todėl, kad jinais per daug rėkdavo ir spiegdavo. Pati taipgi kručia-nebylė.

Langviau Kitus Mokyti

Honolulu. — Amerikos žemdirbystės sekretorfas Andersonas nusilaužė du pirštus, kuomet mašinėlė pjovė pievaitės žolę dėl pasimankštinimo. Kai kurie kaimynai sako, lengviau fermerius mokyti, negu pačiam dirbti.

Washington. — Pranašaujama dar didesnis maisto brangimas dėl to, jog karščiai sunaikino daug derlių vidurvakarinės valstijose.

Washington. — Prezid. Trumanas pasiuntinys Chinijon gen. Wedemeyeris raportavo apie blogą Chiang Kai-sheko valdžios šeiminkavimą.

Iėjo Galion Tafto-Hartley'o Vergijos Įstatymas Prieš Darbininkų Unijas

PASAKOS APIE "TARP-TAUTINĘ BRIGADĄ"

Washington. — Čia plačiai paskleista paskalai, būk Francijoj, Jugoslavijoje ir tūlose kituose kraštuose organizuojasi "tarp-tautinė brigada", esą, talkon Graikijos partizanams prieš monarchistų valdžią. (Tai pačių monarchistų išpūstas provokacinis išmislas.)

Egiptėnai Sukėlė Riaušes prieš Angliją

Kairo, Egiptas. — Didžiulė egiptėnų darbininkų ir studentų minia sukėlė riaušes prieš Angliją. Jie kerštingai šaukė: "Šalin anglų armiją iš Egipto!" Policija puolė riaušėninkus ir sužiedė dešimtį.

Atmestas Amerikinis Protestas dėl Petkovo

Sofija, Bulgarija, rugpj. 22. — Sovietų atstovas talkininkų kontrolės komisijoje atmetė Amerikos protestą dėl to, kad bulgarų teismas nusmerkė mirti Nikolą Petkovą, neva valstiečių vadą. Petkovas su tūlais karininkais planavo per sukilmą nuversti demokratinę Bulgarijos Respublikos valdžią. Teisme buvo parodyta, kad Petkovas tikėjosi ir anglų-amerikonių paramos tokiam sukilimui.

NESUVALDOMA GYVULIŲ LIGŲ EPIDEMIJA MOKSIOJE

Washington. — Meksikiečiai ir amerikiečiai gyvulių gydytojai vis dar nepajėgia sustabdyti epidemijos galvijų ir kiaulių snukių ir kanopų ligas Meksikoje. Jau sunaikinta ten milijonai sūgusių tomis ligomis naminių gyvulių. Dabar bus naikinami ir sergantieji laukiniai gyvuliai, nuo kurių gali apsikrėsti ir naminiai. — Amerikonai stengiasi apsaugoti savo gyvulius.

Pabėgo Goeringo Broliaivaikis

Praga. — Iš koncentracijos stovyklos pabėgo Heinrichas Goering, broliaivaikis Hermannu Goeringu, buvusio antrojo aukščiausio nacių vado. Nusmerktas pakarti, Hermannas Goeringas andai nusinuodijo kalėjime.

Trumanas Giria Pabėgėlius Kaip "Laisvės Mylėtojus"

Washington. — Prezid. Trumanas sumanys išeiti į kongresui remiamus, kurie reikalauja pergabenti vakarinės Europos į Jungt. Valstijas šimtus tūkstančių "išvietintų" asmenų, kaip jisai sakė reporteriams.

Republikonų Įstatymas Mojasi Panaikinti Unijų Teises; Įveda Indžionkšinus Prieš Streikus

Washington. — Penktadienį įėjo galion visas priešdarbininkiškas republikonų Tafto-Hartley'io įstatymas. Tai vergijos įstatymas prieš darbo unijas.

Tafto-Hartley'o įstatymas faktinai panaikina Wagnerio Darbo Santykių įstatą, davusį unijoms gana plačias teises.

Naujasis įstatymas leidžia samdytojams per teismus reikalausti nuostolių atlyginimo iš visos unijos, jeigu bent keli unijistai "sąvaldiškai" susireikuoja be užgyrimo iš unijos pusės.

Tafto-Hartley'o įstatymas užgria teismų indžionkšinus-drausmes streikams laužyti įvairiose pramonėse, kurios, girdi, "reikalingos visuomenės sveikatai ir saugumui."

Šis įstatymas įpareigoja valdžią per istitus mėnesius šaldyti planuojamus streikus.

Jis uždraudžia tokias

darbininkų - samdytojų sutartis, kurios pilnai pripažįsta uniją (closed shop). Tafto-Hartley'o įstatymas tik neva pripažįsta "unijinės dirbyklas" bendrai, bet leidžia samdyti nepriklausančius unijai darbininkus. Tuo būdu jis mojasi iš esmės panaikinti unijas fabrikuose.

Tafto-Hartley'o įstatymas reikalauja, kad visi unijų viršininkai prisiektų, kad jie ne komunistai ir nepritaria jokiems "raudonųjų" pasiūlymams. Jeigu bent vienas unijos viršininkas nepadarys tokios priesaikos, tai naujoji valdinė Darbo Santykių Komisija atmes visa uniją ir atsisakys nuo bet kokių patarimų tokiai unijai.

Tas Tafto-Hartley'o vergijos įstatymas taipgi reikalauja, kad unijos reguliariai raportuotų valdžiai apie savo pajamas-išlaidas, kad įteiktų savo viršininkų sąrašus ir t.t.

FEDERACINIAI SPAUSTUVIŲ UNIJISTAI ATMETA TAFTO-HARTLEY'O SUTARTIS

Cleveland, Ohio. — Spaustuvių Darbininkų Unija, Darbo Federacijos nariai, savo suvažiavime vienbalsiai nutarė nepasirašyti jokių sutarčių su samdytojais. Nes jeigu sutartis pasirašoma, tai samdytojai, pagal Tafto-Hartley'o įstatymą, gali įvairiomis priemonėmis taisyti uniją po teismus ir visaip persekioti unijistus.

Girtas ex-Kareivis Peiliu Raižė Žmoną

Jacksonville, Fla. — Buvęs kareivis R. E. Lewis, girtas, peiliu ir skustuviu suraižė savo moteriai Jai welei krūtis ir įpjauė jai pirmąsias savo varde-pagalvardes raides. Sykiu jis, nuogai ją nudraskęs, kirto jai šimtą smūgių diržu. Pagaliau, jis priverė žmoną, kad jinais prėžtų savo vardo

pirmąsias raides ir jam įšlaunį.

Jiedu, abu 25 metų amžiaus, buvo susituokę tik pirm trijų mėnesių. Jis nuolat girtuokliaudavo ir mušdavo ją. Todėl ji pabėgo nuo jo į viešbutį, kur jis ir užpuolė ją budeliuotai. Areštuotas, jis pasipažino kaltas.

Maistas vis Branginamas

Washington. — Per savaitę maistas pabrango dar apie 1 nuosimčių. Valgiai pirkikam dabar 16 nuosimčių daugiau lėšuoja, negu pernai rugpj. 15 d.

New York. — Sviesto svaras pabrango iki 85 centų, o kiaušinių tuzinas iki 87c.

Pakars dar Keturis Nacius

Munich. — Amerikonai nusmerkė pakart dar keturis nacius už belaisvių kanikinimą ir marinimą Mauthausen koncentracijos stovykloje.

Chinija sugrąžino Vokietijon 285 nacius, dar savo globoje laiko daug nacių vadų.

INDIJOS SIKHAI ŽUDO MAHOMETONUS

Jullundar, Indija. — Sikhų religijos indėnai urmu žudo mahometonus indėnus ir degina jų namus. 30,000 mahometonų pabėgo nuo medžiojančių juos sikhų. Vien Jullundar mieste buvo padegta bent 100 mahometonų namų, kuriuose sudegė ir daug jų gyventojų.

Amerikonų Kariuomenė Plauksianti Graikijon

Washington. — New Yorko Herald Tribune korespondentas praneša, kad Amerikos valdininkai kalbasi apie jankių armijos siuntimą Graikijon. Jie ten pavaduosią Anglijos kariuomenę.

Sujungtų Amerikos Karo Jėgų Viršininkai

Washington. — Prezid. Trumanas paskyrė viršininkus suvienytoms karinėms Amerikos jėgoms. Vyriausiu "apsigynimo" sekretorium bus James V. Forrestal, ligšiolinis laivyno sekretorius. Antriniais karo jėgų sekretoriais yra paskirti šie: armijos — Kenneth C. Royall; laivyno — John C. Sullivan, oro jėgų — W. Stuart Symington.

Visi keturi gaus po \$15,000 algos per metus, lygiai kaip ir kiti prezidento kabineto nariai.

PAILGĖJES DARBININKŲ AMŽIUS

New York. — Vidutinis darbininkų amžiaus ilgis dabar esąs 65 metai ir pusė, kaip raportuoja Metropolitan gyvybės apdraudos kompanija; tai dvejis metais daugiau, negu 1941 m. Tas apskaičiavimas paremtas vidutiniu amžium tų šiemet mirusių darbininkų, kurie buvo apsidraudę per paskutinius 19 metų.

Nukrito Teatro Lubos; Sužiedė 94 Žmones

Meadville, Pa. — Didelė dalis Park teatro lubų nukrito ir sužiedė 94 žmones. Du tuzinai jų pasiūsti į ligoninę.

New York. — Miesto sveikatos komisisionierius dr. I. Weinstein raportavo, jog šiemet čia tik 50 asmenų apsirgo kūdikių paralyžium ir du mirė.

ORAS. — Būsią šiltoka.

Sovietų Protestas Prieš Planą Kelti Vokiečių Pramone

Washington. — Sovietų Sąjunga užprotestavo, kad Amerika, Anglija ir Francija sušaukė savo konferenciją Londone, kur svarsto, kaip pakelti pramonę vakarinėje Vokietijoje. Sovietai sako, tuomi laužoma Potsdamo konferencijos sutartis. Nes Potsdame nutarta, kad tikrai visi keturi didieji talkininkai tegali spresti apie Vokietijos pramonės pakėlimą.

Tvirtinama, kad Jungtinių Valstijos atmes šį Sovietų protestą.

Deportuoti Žydai Prašo Francijos ir Sovietų Užtarimo prieš Anglus

Marseille, Francija. — Anglų laivais deportuoti iš Palestinos vandenu, 4-500 žydų atsišaukė į Sovietų Sąjungą ir Franciją, kad neleistų anglų suvaryt juos į koncentracijos stovyklą Vokietijoje. Taip anglai grūmojo padaryti, jeigu tie žydai atsisakys iš laivų išlipti Francijon.

Paraguav Valdžia Sakosi Sutriuškinius Sukilimą

Asuncion, Paraguav. — Prezidento-diktator. Higiniu Morinigo valdžia skelbia, kad ji visiškai sutriuškino sukilimą ir atsteigus tvarka. Sukilimas prasidėjo kovo 7 d. Morinigo pasakojo, kad "komunistai" vadovė sukilėliams. Dabar valdžios kariuomenė, girdi, apsupus sukilėlių likučius.

Kairo Demonstrantai Šaukė: "Šalin Ameriką!"

Kairo, Egiptas. — Demonstruodami prieš Angliją, egiptėnai taip pat šaukė: "Šalin Amerika, anglų imperializmo ramstį!" Policija šaudė į demonstrantus ir sužiedė bent 10.

Indonezai Sudeginę Holandų Fabriką

Batavia, Java. — Holandai sako, kad indonezai sudegino jų arbatos apdirbimo fabriką Sumatros saloje. Tai buvo didžiausias tos rūšies fabrikas pasaulyje.

Du Mirė Nuo Lėktuvinio Skystimo

Frankfurt, Vokietija. — Vienas Amerikos kareivis ir vienas estas pabėgėlis gėrė skystį, vartojamą kaip kūrą švirkščiamiesiems (jet) lėktuvams. Abudu mirė.

Detroit. — Fordas sutiko savo darbininkams pakelti algą 15 nuosimčių be pensijų arba 7 nuosimčiais su pensijomis.

New York. — Wall Street šėrai pasmuko žemyn.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Every day except Sundays and Holidays

Established April 5, 1911

427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. — Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE KURAITIS; Sec.-Treasurer, NICK PAKALNISKIS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$7.00	Canada and Brazil, per year	\$8.00
United States, per 6 months	\$3.75	Canada and Brazil, 6 months	\$4.00
Brooklyn, N. Y., per year	\$8.00	Foreign countries, per year	\$9.00
Brooklyn, N. Y., per 6 months	\$4.00	Foreign countries, 6 months	\$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Plieno Produkcijos Monopolis

Kaip visose kitose pamatinėse pramonėse, taip plieno gamyboje viską kontroliuoja keletas didžiųjų kompanijų. Pirmoje vietoje stovi daugbilijoninė United States Steel korporacija.

General Motors kompanija pranešė, kad jina turės daug automobilių pramonės dirbtųjų uždaryti dėl stoko plieno. Kitos automobilių gamybos firmos taip pat skundžiasi tuo pačiu reikalu.

United Automobile Workers of America prezidentas Reuther rašo laiską prezidentui Trumanui ir ragina ištirti plieno trasto suokalbį susiaurinti plieno gamybą. Plieno gamybos monopolistai yra gerai organizuoti ir žino, kad kai plieno bus pagaminta daugiau, tai kainos turės nukristi. Dabar jie gali plieno kainą nustatyti tokią, kokią nori.

Valstybės prokuroras Clark žada plačiai tyrinėti fabrikantų suokalbį kainas pakelti. Jau traukiami teisman gumos pramonės savininkai.

Tuo tarpu, žinoma, nukentčia darbo žmonės. Tūkstančiai automobilių pramonės darbininkų vaikštinės Detroito ir kitų miestų gatvėmis be darbo. Vartotojai nebegaali daiktų įpirkti. Žmonės su mažomis įplaukomis turi susiveržti diržus.

Amerikos Doleris ir Anglijos Krizė

Anglijos ekonominė misija džiaugiasi pasiekus didelių laimėjimų. Mūsų vyriausybė sutiko padaryti svarbių nusileidimų. Iki šiol buvo reikalaujama, kad Anglija, pirkdama daiktus Kanadoje ar kurioje kitoje šalyje, turėtų mokėti doleriais. Paskėmės buvo tokios, kad milžiniška Amerikos suteikta paskola baigia išsistemi ir Anglija atsidūrė ant slenkščio didelės krizės. Dabar, sako, Anglija doleriais turės mokėti tik už tuos daiktus, kuriuos pirkės Amerikoje. Visur kitur jie galės mokėti savo svarais. Tuo būdu jai kiek ilgiau užteks iš Amerikos gautų dolerių ir ne taip greitai reikės prašyti naujos paskolos.

Bet šis Amerikos nusileidimas pakenks Amerikos biznui, nes anglai, galėdami svarais mokėti Švedijoje, Jugoslavijoje, ar kur kitur, aišku, mažiau pirks Amerikoje. Mūsų eksportai į Angliją sumažės. Tas neišvengiamai atsilieps ant Amerikos ekonominės padėties.

Arkiųskupas Cushing

Aukštoji katalikų bažnyčios dvasiškija nesirenka žodžių praeikimui ir išniekinimui žmonių, kurie atsisako šokti pagal jos muziką. Tai aiškiai dar kartą įrodo Bostono arkivyskupo Cushing atsinešimas linkni protestantų septynių kunigų, kurie buvo nuykę Jugoslavijon. Knights of Columbus suvažiavime šis arkivyskupas taip išpeikė ir išplūdo tuos dvasiškius, jog koku net skaityti. Jie ir "melagaliai", ir "begėdžiai", kad jie sako, jog Jugoslavijoje yra pilna religijos laisvė. Šis aukštas dvasiškis, sėdėdamas Bostone, daugiau žino apie religijos padėtį Jugoslavijoje, negu septyni kunigai, kurie patys ten buvo, kalbėjosi su tikinčiaisiais, su kunigais, su valdžios pareigūnais, matė savo akimis ir girdėjo savo ausimis!

Jau jeigu kas užsistarnauja pasmerkima už neteislingumą, tai ne ta grupė kunigų, bet arkivyskupas Cushing.

New Yorko Žmonės Pavojus

New Yorko mieste demokratų partijos nelemtų politikierių grupė užsispyrė panaikinti geriausią ir teisingiausią rinkimų sistemą, kuri yra vadinama "proporcioninės atstovybės" sistema. Tik todėl, kad čionai veikia proporcioninės atstovybės sistema, mes turime miestų tarybą, kuri susideda iš visų kiek didesnių politinių partijų žmonių. Joje randasi demokratų, republikonų, darbiėčių, komunistų. Prieš šią tarybą niekas nieko negali pasakyti. Nors, tiesa, joje daugumą sudaro demokratai, bet jie negali saivališkai elgtis, nes prieš juos stovi tvirta opozicija.

Komercinėje spaudoje jau seniai agituojama prieš šią puikią rinkimų sistemą. Ji reikalauja, kad būtų sugrįžta prie senosios sistemos, kurioje partija, gavus daugumą balsų, viena sudaro visą tarybą. Demokratai čia jaučiasi tvirtais ir tikisi vėl, kaip praeityje, vieni viešpatauti miesto valdžioje.

Miesto čarteris pasako, kad pakeisti šią rinkimų sistemą gali tikrai visuotinis referendumas. Bet kad leisti referendumu klausimą išspręsti, tai reikia parašų 50,000 piliečių. Politikeriai, kurie taip užinteresuoti sugrąžinti senosios sistemos, kurioje Tammany Hall klika miestą valdydavo, šakosi turį surinkę 125,000 parašų. Todėl, girdi, šį rudenį bus balsavimas ir dėl proporcioninės atstovybės panaikinimo.

Tai didelis pavojus New Yorko žmonėms. Prieš proporcioninę atstovybę šiandien eina visa komercinė spauda. Milijonai dolerių bus išleista propagandai už jos panaikinimą.

L. Rutėnas

OBŠKURANTAI

(Laiškas iš Vilniaus)

"Naujienos" kasdien savo antraštėje reklamuoja save: "The First and Greatest Lithuanian Daily in America" — "Pirmasis ir stambiausias lietuvių dienraštis Amerikoje." Tą savo reklaminių užrašų "Naujienos", matomai, supranta taip, kad jos privalo kasdien spausdinti stambiausias kvailystes bei nesąmones. Atsakyti į kiekvieną "Naujienų" kvailystę būtų, žinoma, neįmanoma, nes tada reikėtų kas savaitę knygą parašyti... Norėčiau šiandien paliesti tik vieną klausimą, kuriuo "Naujienos" paskelbė "kommentarus", savo kvailumu tikrai pralenkiančius visus rekordus.

Prieš mane 1946 m. gruodžio 4 d. "Naujienos". Silpnai tai buvo diena sensacijų gaudytojams. Niekas neišsoko iš 84 aukšto, jokių šeimyninių skandalų neįvyko. Ir nutarė "Naujienų" redakcija pradėti numerį kokiui nepaprastu blofu apie Tarybų Lietuvą. Kaip nutarė, taip nutarė — emė ir viena melo porcija "uždare" visą literatūrą Tarybų Lietuvoje.

Man tai priminė rusų rašytojo Ščedrinio parašytą siauraprotį ir bukalgalvį carinį biurokratą, apie kurį kartą kalbėjo Stalinas, išjuokdamas Tarybų Sąjungos Konstitucijos "kritikus". Tam cariniam biurokratui nepatiko Amerika bei jos valdymo metodai, ji erzino Amerikos atradimus, atliktais keletą šimtmečių prieš jo gimimą, ir kartą supykęs jis parašė rezoliuciją: "Vėl prarasti Ameriką!"

Siauraprotiai ir bukalgalviai rašeivos iš "Naujienų" redakcijos pasielgė panašiai. Juos erzina milžiniški Tarybų Lietuvos laimėjimai kultūros srityje, laimėjimai, kurie nebuvo įmanomi buržuazinėje Lietuvoje, ir netekę lygsvaros jie rašo rezoliuciją: "Vėl prarasti kultūrą Tarybų Lietuvoje!" Tačiau kvaišos iš "Naujienų" redakcijos stato save į nepalyginti kvailėsnę padėtį negu Ščedrinio didvyris. Iš jo galėjo juoktis tik jo artimieji žmonės, o "Naujienos" savo kvailystę atspausdindavo matomose laikraščių vietoje, ją skaitė ir iš jos juokėsi tūkstančiai žmonių.

Kaip "pagrindą" savo rezoliucijai "Vėl prarasti Ameriką!" "Naujienų" redakcija paėmė vieną skelbimą, tilpusį kartą mūsų "Tiesoje" apie keletą naujai išėjusių knygų ir brošiūrų. Skelbime buvo išvardinti šie neseniai išėję leidiniai: V. I. Leninas. "Kas dar ryti?" V. I. Leninas. "Fridrichas Engelsas." J. Stalinas. "Pirmojo penkmečio rezultatai."

"1946 - 1950 metų penkmečio planas TSRS liaudies ūkiui atkurti bei išvystyti įstatymais." I. Kuzminovas. "Karo pabaiga ir TSRS ūkio perėjimas į taikų vystymąsi." V. Veličko. "Karaliaučiaus kritimas." Akademikas Vl. Lašas. Endokrininės liaukos.

B. I. Zbarskis. Lenino mauzoliejus.

Žemaitė. Rudens vakaras. Sučiuptas velnias. Bičiuliai. Sutkai. N. V. Lvovas. Žemės drebjimai.

S. Marsakas. Pasaka apie kvailą peliūkštį.

J. Marcinkevičius. Benjamins Kordušas.

Kaip matote — visa tai baisūs dalykai, kuriuos leidžia bolševikai Lietuvoje ir ne tik leidžia, bet tiesiog "primeta lietuviams", kaip rašo bukalpročiai iš "Naujienų": Lenino ir Stalino veikalai, brošiūros apie Karaliaučiaus kritimą ("Naujienoms", žinoma, geriau patiktų jeigu Karaliaučiuje tebebūtų hitlerininkai), apie žemės drebjimą, pasakos apie kvailus peliūkštius ir žemaitės bei Marcinkevičiaus raštai. Iš minėtojo "Tiesoje" tilpusio skelbimo ščedrininiai "Naujienų" didvyriai daro triuškinančią išvadą: Lietuvoje spausdinama tik "bolševikų priimesta propaganda."

Nėra prasmės ginčytis su "Naujienų" kvaišomis dėl marksizmo - leninizmo klasiškų veikalų vertės. Jų protas per tamsus, kad jie sugebėtų matyti tokią šviesą. Nors jie gyvena tarp dangoraižių, jų sąvokos daugeliu atvejų dar yra akmenų amžiaus lygyje. Juk ir knygutė apie žemės drebjimą jiems yra "iš Rusijos atvežta propaganda!" Matyti, bolševikai bendrai išgalvojo tą žemės drebjimą savo propagandos tikslams! Norėtumėm obskuratoriams iš "Naujienų" rankojis tik priminti: jei ne Lenino ir Stalino sukurtoji Tarybų valstybė, "Naujienų" bendradarbiai būtų seniai virte darbo jaučiais Hitlerio gauleiteriai Čikagoje, jeigu jie dar bendrai nebūtų patekę į krematorijų kaip menkesnės rasės žmonės, kuriais Hitleris laikė lietuvius.

Skelbimas "Tiesoje", kurį "Naujienos" paminėjo, yra, žinoma, atsitiktinis. Tačiau iš jo kiekvienas žmogus su sveiku protu galėtų daryti tik šias išvadas:

Lietuvoje leidžiama politinė literatūra, leidžiama grožinė literatūra, kurios tarpe yra lietuvių klasiškų kūrinių, leidžiama mokslinė literatūra — originali ir verstinė, leidžiama vaikų literatūra.

"Lietuviams kiša rūsiskus vertimus" — rašo zologiniai nacionalistai iš "Naujienų" redakcijos. Mes pažįstame tą žvėrišką staugimą, nors nuo jo esame kiek atpratę. Prisimename "Lietuvos Aido" ir "Ryto" kurstyją prieš "svetimtaučius", "ateitininkų" pogromus Kauno universitete, "Naujienų" bendrininkų buržuazinėje Lietuvoje ugdytą žvėrišką nacionalizmą, kurio auklėtiniai baigė savo karjerą pasisamdydami kaip liokajai pas hitlerinius budelius. Praėjo tie tamsūs laikai. Lietuvių tauta šiandien persunkusi naujo patriotizmo dvasia, meilė savajai tautai derinama su meile ir pagarba kitoms tautoms. Lietuvių inteligentija, darbo žmonės šiandien su įkvėpimu skaito (apie tai liudija didžiuliai tiražai, kurie taip greit išperkami) Tolstojų ir Gorkų, Puškiną ir Majakovskį,

Čechovą ir Fadiejevą bei dešimtis kitų senosios bei tarybinės rusų literatūros atstovų veikalus, ir tik laukiniai žmonės iš "Naujienų" redakcijos gali matyti vos ne katastrofą tame, kad i lietuvių kalbą daromi vertimai iš rusų kalbos. Darome mes vertimus ir iš kitų kalbų. Užtenka priminti, kad mūsų grožinės literatūros leidykla leidžia dabar eilę Šekspiro veikalų, vertimus iš anglų, prancūzų ir kitų kalbų.

Mes gyvename naujame pasaulyje, ir tame pasaulyje tautos iškilo į naują lygį. Kadaiše cenzoriai iš bibliotekų išmesdavo Levo Tolstojaus knygas. "Nacionalistai" su laukinių žvėrių smegenimis tai vadindavo "lietuvių kultūros gnyimu." Šiandien mes broliškai bendradarbiaujame su gausiomis tarybinėmis tautomis ir mes žinome, jog iš to bendradarbiavimo lietuvių tauta auga, kultūriškai turtėja. Mes ne tik imame visą geriausio iš kitų tautų lobyną, bet ir mūsų kultūros kūrinių tampa daugelio tautų nosavybe. Rusų kalba išėjo Donelaičio "Metai." Spausdinami žemaitės rinkiniai raštai rūsiskai. Išverstas į rusų kalbą Baranauko "Anykščių šilelis", baigiami ruošti spaudai Maironio raštų rūsiskai vertimai. Liudo Giros, Cvirkos, Venlovos, Salomėjos Nėries kūrinių išversti i daugelį tarybinių tautų kalbų. Jais gerisi rusas ir ukrainietis, gruzinas ir kirgizas. Rusų tauta — stambiausia tauta Tarybų Sąjungoje. Jos turtinga, puiki literatūra, pešunkta humaniško idėjomis, gali mus ypatinai daug pamokyti. Mes verčiame iš rusų kalbos ir daug mokslinės literatūros. Mes visa tuo tik praturtiname savo tautos kultūrą.

Buržuaziniais laikais Lietuvoje iš kitų kalbų gausiai versdavo kriminalinius romanus, įvairią pornografiją ir fantastinius aprašymus apie šnipus. Pornografiją ir kriminalinį šlamštą nuolat spausdindavo ir periodinė spauda. Tokiu būdu "Naujienų" draugai Lietuvoje siekdavo demoralizuoti jaunąją kartą. Tie laikai negrįžtamai praėjo. Mes šiandien keliamo tautos kultūros lygį meno kūrinių, mokslinė literatūra,

ir mūsų leidiniai skaitomi, kaip nebuvo skaitoma jokia literatūra buržuazinėje Lietuvoje.

2000 - 3000 egzempliorių buržuazinėje Lietuvoje būdavo paprastas knygų tiražas. Dabar grožinė literatūra leidžiama 10-15 tūkstančių tiražais ir jie nepaprastai greit išperkami. Atrodo, kad literatūra, kurią bolševikai "primeta" lietuvių tautai, tautos nepalyginti daugiau vertinama (ir visiškai pagrįstai) negu ta, kuri buvo leidžiama Lietuvoje "Naujienų" draugų šeiminkavimo metais.

1946 metais Lietuvoje išleista 297 knygos ir brošiūros, kurių bendras tiražas siekė 5,314,000 egzempliorių.

Politinės literatūros leidykla išleido 120 pavadinimų bendru 1.843.000 tiražu. Išleistųjų knygų tarpe eilė monumentalinių marksizmo veikalų. Reikia pabrėžti, kad Lietuvos inteligentija ir darbo žmonės, kurie buržuaziniais laikais neturėjo galimybės skaityti lemtomis ir mes žinome, jog iš to bendradarbiavimo lietuvių tauta auga, kultūriškai turtėja. Mes ne tik imame visą geriausio iš kitų tautų lobyną, bet ir mūsų kultūros kūrinių tampa daugelio tautų nosavybe. Rusų kalba išėjo Donelaičio "Metai." Spausdinami žemaitės rinkiniai raštai rūsiskai. Išverstas į rusų kalbą Baranauko "Anykščių šilelis", baigiami ruošti spaudai Maironio raštų rūsiskai vertimai. Liudo Giros, Cvirkos, Venlovos, Salomėjos Nėries kūrinių išversti i daugelį tarybinių tautų kalbų. Jais gerisi rusas ir ukrainietis, gruzinas ir kirgizas. Rusų tauta — stambiausia tauta Tarybų Sąjungoje. Jos turtinga, puiki literatūra, pešunkta humaniško idėjomis, gali mus ypatinai daug pamokyti. Mes verčiame iš rusų kalbos ir daug mokslinės literatūros. Mes visa tuo tik praturtiname savo tautos kultūrą.

Grožinės literatūros leidykla praeitais metais išleido 87 knygas bendru 785,000 egz. tiražu. Tokiu būdu vidutinis grožinės literatūros leidinių tiražas siekia 9,000 egz.

Originaliosios literatūros tarpe, be dabartinių Tarybų Lietuvos rašytojų kūrinių, gausiai leidžiami lietuvių literatūros klasiškų bei senosios kartos rašytojų veikalai, o leidžiami jie žymiai didesniais tiražais negu buržuazinėje Lietuvoje. Išėjusių, spausdinamų arba spaudai paruoštų knygų tarpe yra Simano Daukanto "Žemaičių pasakos". Vairganto raštai, J. Biliūno kūrinių akademinio pobūdžio rinkinys, D. Poškos "Mužikas Žemaičių ir Lietuvos", Mykoloičio - Putino "Altorių šešėly", Lazdynų Pelėdos apysakų rinkiniai "Ir praeitais kaip sapnas" bei "Upės dovana", Jovaro poezijos rinkinė "Eilės ir dainos" bei daugelis kitų.

Iš verstinės literatūros skaičiaus buvo išleisti eilė Puškino, Lermontovo, Gorkio, Turgenovo, Levo Tolstojaus, Fadiejovo ir kitų rusų rašytojų veikalai, Šekspiro "Hamletas", Romeno Rolano "Žanas Kristofas" ir t.t.

Enciklopedijų, žodynų ir mokslo literatūros leidykla

praeitais metais išleido 22 knygas bendru 196,000 egz. tiražu. Išleistųjų knygų tarpe tiek originalūs Lietuvos mokslininkų kūrinių, tiek ir vertimai. Išleistųjų knygų veikalų tarpe puiki prof. Slavėno knyga "pasaulio praeitis", išleista serijoje "Pažinkime visatą", prof. V. Lunkevičiaus "Ispėta gamtos paslaptis" (Lastelės mokslo populiarius išdėstymas), prof. S. Nacevičiaus "Taikomoji fenologija", Iljino ir Segalio "Kaip žmogus tapo milžinu" (žmogaus evoliucija) ir eilė kitų.

Monumentalinio mokslinio veikalo antrasis tomas, kurio neįstengė išleisti buržuazinės Lietuvos valdovai per daugiau kaip 20 metų, yra pilnas lietuvių kalbos žodynas, jau spausdinamas. Žodyno redakcija visoje Lietuvoje turi daugybę bendradarbių. Ji yra išsiuntusi i visus krašto kampus (ypač mokytojams ir moksleiviams) korteles žodžiams ir būdingiems sakiniams pažymėti. Vien tik 1946 m. redakcija gavo 30.000 kortelių su labai vertinga medžiaga žodynui.

Pedagoginės literatūros leidykla pernai išleido 60 vadovėlių bendru 1.452.000 tiražu.

Be keturių aukščiausių nurodytų leidyklų daug leidinių išleidžia "Tiesos" leidykla, Mokslų Akademija, Žemės ūkio Ministerija (agrotechnikos klausimais) ir kit.

1947 metais knygų leidimas Tarybų Lietuvoje padidės. Iš viso numatoma išleisti 422 knygas 6 milijonų egz. tiražu. Tame tarpe politinės literatūros leidykla išleis 96 knygas 1.700.000 egz. tiražu, grožinės literatūros leidykla — 135 knygas 1.600.000 egz., pedagoginės literatūros leidykla — 90 knygų — 700.000 egz.

Kad knygas galėtų skaityti platesni gyventojų sluoksniai, nuolat didinamas kultūros - švietimo įstaigų tinklas. Šiais metais bibliotekų skaičius Lietuvoje pasiekė 320 (1946 m. — 279), kaimo klubų skaičių — 2.855 (1946 m. — 2.497), kultūros namų — 35 (1946 m. — 23).

Tarybų Lietuvos darbo žmonės uoliai skaito knygas, kurios leidžiamos. Vilniuje ir Kaune, tiek ir provincijoje, nuolat atidaromi nauji knygynai. Jie visuomet pilni pirkėjų, kurie kiekvieną naują išėjusią knygą tiesiog išgrobsto.

(Tąsa 5-tam pusl.)



Franklin D. Rooseveltas (kairėje) smagiai juokiasi demokratų konvencijoje 1932 metais, kada jisai pirmu kartu buvo nominuotas į prezidentus. Greta jo stovi jo sūnus James, William Gibbs McAdoo, James Farley. Velionis humoristas Will Rogers prie garšalalbio gal būt yra prie žastimi to juokavimo. Scena iš pusiau dokumentališkos filmos "The Roosevelt Story." Pasaulinė premjera rugpjūčio 21-mos vakarą, Globe Theatre, New Yorke.

LITERATŪRA IR MENAS

L. JONIKAS

SU IR APLINK LMS

JAU LAIKAS

Kada skaitysite šiuos žodžius, visi LMS priklausantys vienetai ir pavieniai (kurie mokasi pilną duoklę — \$5 į metus) bus jau aplaikę visus tris naujai išleistus scenos veikalus: Zemaite-Miliūno „Klampynę“ ir „Marčią“ ir Petru-tienės „Fifty-Fifty“. Nenumatau nei mažiausios priežasties, kodėl bent vienas ar ir visi trys viešai neturėtų būti pa-statyti visose lietuvių kolonijose ateinan-tį žiemos sezona.

Laikas, jau labai laikas menininkų grupėms ar kitoms organizacijoms užsi-sakyti knygneš ir ruoštiis prie pastaty-mo. Nei nepajusime, kad vasara jau prabėgo, o geras pasiruošimas ima daug laiko.

Chicagiečių Liaudies Teatras jau pasi-ėmė statyti „Klampynę“. Mūsų kaimy-nai Cicerio, Moterų Kliubas su abiem LDS kuopom statys „Marčią“. Kas se-kamas?

Roselando Aido Choras sušilęs ruošia-si pastatymui Petrausko operos „Birutės“.

Roselando Moterų Kliubas pasirinko lengvą veikaluką „Vis Pamokyti“.

Chicagos Moterų Pažangos Kliubas užsiprašė Liaudies Teatrą pateikti joms irgi lengvą veikaluką. Numatoma pa-statyti „Kas Mūs Mamai Pasidarė“.

Reiškia, chicagiečiai rimtai rūpinasi ateinančių žiemos sezoną pasitikti pilnai pasiruošę.

VIENETŲ VALDYBOMS IR

PAVINIAMI NARIAMS

Prieteliai. Patikrinkite savo kviteles, ar duoklės į LMS už šiuos metus jau pa-mokėtos, ar dar ne. Jei ne (o tokių dar labai daug!), tai neatidėliojant nei die-nos pasimokėkite.

Tas ne tik sutaupys daug laiko sekre-toriui, nes nereikės rašinėti laiškų, bet ir išdą atpildys. Išleidimas trijų scenos veikalų padarė nemažą žymę centro iž-de, o su šiais trim nemanome sustoti — leisime daugiau scenos veikalų ir gamin-sime naujų dainų chorams. Bet be tal-ko maža teatsieksime.

Dar klausimukas meno mėgėjams: Ar turite rimtą priežastį, kodėl nepri-klause LMS kaip pavienis narys-rėmė-jas?

JONO BUTENO PROFILIS

Dalis amerikiečių dar pamena Joną Butėną — angliaką, darbininką, cho-ristą, mėgėją solistą, vėliau tapusį Kau-no Operos dainininku. Pamena jį ir tas būrelis rėmėjų, finansavusių jo dainavi-mo studijas Italijoje. O tiems, kurie jau buvo jį bepamirštą, jįsai atsirekome-duoja dviejų špaltų „Autobiografija“ (svetimu vardu) „Vienybėje“. Ten ma-tome Butėną jau ne juodplaukį garbinių, bet žilabarzdį senioką. Ir ko ten Butėnas apie save nepripasakoja, ko nepriblofu-oja? Kas sakiny, tai pasigyrimas, savęs eezaltavimas. Aišku, jog Butėnas savo „darbininkiška praeitimi“ nori įspirsti pažangesniajai amerikiečių visuomenei, nes iš „metoninės“ „ponifos“ jįsai ir pats maža ko tikisi (juk jį ir Kaune jį boi-kotavo).

Savo „gerus darbus“ Butėnas bando paremti neuztarnautais plusais. Mat, jįsai, kaip pabėgėlis, gyvenęs Vokietijoje ir besitaikęs atvykti Amerikon, kur „bus nuosirdžiai laukiamas,“ — nori amerikiečiams teigiamai atsirekome-duoti! Butėnas giriasi, būk jįsai Ameri-koje „suorganizavo 30 bažnyčių ir draugijinių chorų“ ir daugybę „muziki-nių vaidinimų“; būk 1941 m. Kaune iš savo „dainavimo studijos“ išleides būrį „gerai paruoštų dainininkų,“ ir tt. Tačiau faktai rodo visai ką kitą: Jokiu choru Amerikoje jįsai neorganizavo; jei kur dalyvavo, tai tik kaip choristas ar solistas. O kai dėl būrio „paruoštų dai-nininkų,“ tai tuo „nuopelnu“ giriasi ne vienas, kad ir menkas balso lavintojas:

Ryšyje su praeitos savaitės šios kolumnos žinia apie operetę „Lietuvos Ziedai“ Jonas Juška laiške meno sky-riaus redakcijai rašo:

„Vilnės dienraštį rugp. 9, 1947 m., Nr. 187, Meno Skyriuje draugas A. Šilėnas tarp kitko štai ką rašo:

„Walter Zukas, kompozitorius iš Binghamton, N. Y., yra sukūręs opere-tę „Lietuvos Ziedai“—dialogas Jono Juškos.“

„Ir dar toliau: „Kompozitorius Walter Zukas, kurio operetė „Lietuvos Ziedai“ jau yra baigta, savo karinės tarnybos metu šiame kare vienu laiku buvo karinės konservatorijos direktorium Bamberge, Bavarijoje.“

„Turiu pasakyti, kad aukščiau minėta operetė, „Lietuvos Ziedai“, yra mano pa-rašyta. Rašydamas į ją idėjau 19 dai-nų. Iš tų dainų 16-ka yra liaudies dai-nos, gi kitas tris parašiau naujas ir pa-prašiau komp. W. Žuką, kad jis paga-mintų joms muziką, ką jis ir padarė. Taigi už pagaminimą muzikos mano trims dainoms komp. W. Žukui reikia atiduoti garbę. Bet visgi negalima sa-kyt arba rašyt, kad jis operetę sukūrė.“

„Ir taipgi Jūs, drg. Šilėnai, rašyda-mas net nežinojot, kad komp. W. Zukas gyvena Newark, N. J., o ne Bingham-ton, N. Y. Kur Jūs, Drauge, gavot to-kias informacijas, tai mes nežinome. Bet rašant reikia tokie dalykai tikrai žinot.“

„Čia yra draugiška pastaba. Ir, ma-no manymu, buvo reikalinga pastebėti. Jonas Juška.“

Bendradarbis Šilėnas buvo misinfor-muotas apie minimos operetės muzikos autorių ir jo turėtomis žiniomis, kurios sakė, kad visa muzika yra Žuko, jis Žu-ką pavadino autorium. *Bendrai yra pri-imta, kad operetės autorium yra skaito-mas ne sužetė (turinį, dialogą) pagami-nęs asmuo, bet muziką. Visa eilė opere-čių yra paremtos ant liaudies pasakų, kitų romanų, novelių, bet jos visos eina po kompozitoriaus vardu, jei kompozitorius ir turinio gamintojas ne tas pats asmuo. Šiame atsitikime operetės kompozicijos dalį sudarė Zukas, didžioji dalis yra in-korporuotos liaudies dainos—turinys ir suderinimas Jono Juškos. Paliekame skaitytojams spręsti, kas yra „Lietuvos Ziedų“ autorius.*

Jei tik jo slenkstį peržengė kiek žymesnis dainininkas, tai jau ir „mano mokiny“! Butėnas tačiau moka ir daug ką sau nemalonaus užtylėti. Jįsai labai di-džiujasi dalyvavimu Kauno Operoje, bet nepasako, dėl ko jį taip negarbingai iš-ten pašalino? Jįsai žino, kad tokie daly-kai, kaip girtavimas, peštynės, skandalai, etc., neina jo kreditui! Butėnas nieko nesako ir apie tas keliones (nacių pro-tekcijoj) į Berlyno radiofoną, iš kurio jįsai savo kalbose sveikino tūlus ameri-kiečius ir *gyrė nacių režimą Lietuvoje!* Butėnas savo „Autobiografiją“ baigia va kokių paragrafų:

„1944 m. Lietuvą antrą kartą užlie-jant raudonajai bangai, Butėnas į va-karus pasitraukė vienas iš paskutinių-jų. Pasitraukė protestuodamas prieš raudonojo maro okupaciją. Nors pats būdamas „šimtaprocentinis proletaras,“ gal būt būtų ir nepakliuvęs į raudonų-jų „ataskaitą.“

Veikiausiai dabar Butėnui atsirūgsta ta *naciškoji propaganda*, kurią jįsai ve-dė per Berlyno radiją, ir tosios atrūgos graužia jo sąžinę! Sąžiningi lietuviai naciams nesandarbininkavo. Tie Butėno „aveikiniai“ iš Berlyno“ padarė čia jo sveikintiems bičiuliams daug *nesmagu-mo*: jie buvo susirūpinę, kad mūsų vy-riausybė (FBI) nepaskaitytų ir jų na-cių agento bendradarbiais. Juk tai bu-vo karo metas, kuomet tokia prieš ra-dijo propaganda buvo netoleruojama. Mūsų šalies vaikinai, kartu su kitų mums draugingų kraštų piliečiais, krau-

JONAS KAŠKAITIS

IŠ PAŽANGIŲ ŽYDŲ KONCERTO

Grįžtu namo iš Niū Jorko. Tvankus, troškus, drėgnas vasaros vakaras. Po-žeminiame traukiny irgi šutra. Girgždė-dami, uždami, padūkusiai sukasi palubė-jė elektriniai vėjavaikiai, vėdintuvai. Nuo jų jaučiasi truputį smagiau ir vė-siau. Bet tik truputį.

Kiurksau atsėdęs kampe. Vagonas pilnas važiulių. Greta manęs vyras įdė-miai skaito laikraštį. Dėbtelejau akim —ir nudžiugau: čia gi mūsų žmogaus esama. Skaito jis žydišką laikraštį, var-dą aiškiai sugebėjau perskaityti: „Mor-gen Freiheit“—„Ryto Laisvė.“ Pažan-gus laikraštis! Smalsiai, per akinių kampučius, įbedęs akis, bandau vagčia skaityt žydiškai. Vargais negalais žodį kitą įskaitau.

Kaimynas, matyt, greit patėmijo ma-no smalsumą ir užkalbino mane:

—Jūs galite skaityt žydiškai? Ir akys klausimai prisimerkė, veidas nušvito draugiška šypsena. Viduramžis vyras, kresnutis, aukšta kakta, akiniųuo-tas. Aš jam ir atsakau:

—Taip, perskaitau kai ką, tik labai iš lengvo: man vis susimaišo nekurios rai-dės...

Ir aš jam paskubau paaiškinti, kad esu kalbų mėgėjas. Tarp kitų, būvau kiek pramokęs ir žydiškai. Besimokant medicinos „Galvestone, Teksuose, du me-tus išgyvenau vienam kambaryje kartu su kitu žydų tautybės studentu. Vardas jam Džiozef Kazakevič, puikus buvo vai-kinas, rabino sūnus iš Kijevo, žinovas žydų ir senovės hebrajų kalbų. Tai jis mane, taip sau, dėl kuriojo, juokom, ir pamokė truputį žydiškai...

Mano kaimynas pasidarė, tartum sen-as pažįstamas. Ir po truputį išsikalbė-jom, nors ir nelengva kalbėti, per tą triukšmingą viską užgožiantį traukinio bilsdį.

Jo maloniai nuostabai, aš šiaip taip balsiai sukeverzojau kelis žydiškus žo-džius, akim badydamas jo laikraštį. Jis mane net už alkūnės paspaudė, iš spon-tanisko džiaugsmo. Visai pagyvojom.

—Ir ar žinote, aš irgi esu „Morgen Freiheit“ patrijotas. Dėlto, kad jis pa-žangus, pirmieviskas, tikrai demokratiš-kas. Aš net turiu jo redakcijoje porą ge-rų draugų...

To tiktai ir užteko. Mano naujais pažįstamas pasidarė draugas. Besikal-bant, išėjo aikštėn, kad mūsų abiejų bū-tų jubiliejiniam „Morgen Freiheit“o“ koncerte. Ir aš jam karštai pareiškiau, kad man labai patiko tas koncertas, kad aš jį gyvai atsimeinu ir dažnai prisime-nu. Tuoj po koncerto buvau užsidegęs jį Laisvėje aprašyti, bet, kaip ir daugybę panašių įvykių, taip ir šią mano užma-čią nustumė kasdieninių darbų ir reika-lų sukuriai. Vis atidėliodamas, nuolat laikiau šį dalyką kažkur samonės kerte-lėje, taip kaip ir Demokratinį Suvažia-vimą Bruklina, kaip ir daugelio koncer-tų, prkalbų, judamųjų paveikslų pris-ižadėtą aprašymą... Deja, prisizadėtą, bet vis dar neišpildytą.

Šmukšt išsitraukiau iš kišenės rūpe-stingai sulankstytą to atmintino koncerto programą ir ppsirodžiau savo kaimynui. Dirstelėjo jis, pirštu bakstelėjo atmuš-tą choro atvaizdą:

—Va, matot?... Tai aš. Aš esu sen-as narys Niūvarko Filharmonijos cho-ro. Išižiūrėjau, net prisimerkęs. Iš tikro. Pažinti būtų galima, nors dideliame cho-rų lėje kovodami grobuonis nacius, o Butėnas *gyrė juos ir jų žygius!* Antraip, naciai jam nebūtų leidę jų radiju nau-dotis.

Tokiūs nacių garbintojus vėliau kiek-viena išlaisvinta šalis *smarkiai baudė*. Baudė (ir dar tebebaudžia) tuos niekšus ir Amerikos vyriausybė. Neseniai Bos-tone buvo nuteistas *visą amžių kalėti* ir dar pasimokėti \$10,000 baudos Douglas Chandleris. Tik šiomis dienomis New Yorke areštuotas eks-aktorius Edvardas Delaney ir sulauktytas po \$10,000 užstatu už promaciškos propagandos vedimą Berlyne ir Prahoje. Kiek anksčiau bu-vo nuteistas už tokius pat darbelius vie-no Chicagos dienraščio reporteris (ro-dos, Dennis?). Butėnas nepakliuvo į mūsų valdžios baudžiamųjų organų ran-kas tik dėl to, kad jo lietuviškų transla-vimų *nesuprato*. Jeigu jįsai būtų kal-bėjęs angliškai, neabejotina, kad rezulta-tai ir jo atžvilgiu būtų buvę *visai kito-kie!*

Tai va dėl ko tasai „šimtaprocentinis proletaras“ iš Lietuvos bėgo! M—s.

ristų būryje veidai smulkūs ir nelabai aiškūs.

—O šitas mūsų choro vedėjas, Mendis Sain. Energingas vyras, geras mokyto-jas. O va šitas tai smuiko virtuozas Mi-šelis Piastro. O šitas apačioje tai „Mor-gen Freiheit“o“ redaktorius P. Novikas.

Atvaizdai aiškūs. Gerai juos visus at-simeinu. Karštai visiems jiems katutes ploju laike ano koncerto.

Būtume gal dar kažkiek kalbėję, bet štai jau ir Niūvarko stotis. Reikia skir-tis, skubėti kur kas sau. Pasikratėm rankas. Atsiveikindamas, mano trump-os kelionės kaimynas įtikinančiai pa-reiškė:

—Žinote ką. Būtinai parašykite savo lietuviškam laikrastyje apie aną mūsų jubiliejinį koncertą. Parašykite. Kad ir vėlai, bus gerai. Tą jūsų laikraščio nu-merį atsiskykite man, o aš jį nusiavešu „Morgen Freiheit“o“ redakcijon. Ten yra vienas geras vaikinąs, ką gerai moka lie-tuviškai, — Dovydas Matusevičius. Dir-ba prie „Freiheit“o“. Mes jį ir vadinam litvaku. Jis iš Lietuvos, prieš karą at-važiavo. Tai jis puikiai galės „Freiheite“ pasidžiaugti, kad va, girdi, kaip pla-čiai mūsų anas koncertas nuaidėjo, net po kitakalbų laikraščius... Štai mano adresas. Mes kada ir vėl susitiksime ir būsim draugai.

—Būtinai, būtiniausiai. Iki malonaus pasimatymo.

Besigrūdami artyn prie eskalatorio, taip ir pasimetėm tirštoje žmonių ban-goje.

Važiudamas namo busu, vienas pats važiudotėje perbėgau šitą susitikimą ir aną „Freiheit“o“ koncertą ir nusprendžiau kai ką apie jį parašyt. Ypač da-bar, tik ką paragintas mano naujo ke-lionės draugo.

Susikaupęs, užsimerkiau ir mintimis atsidūriau ano koncerto salėje.

Tai buvo Mosque teatro didžiojoje sa-lėje, šių 1947 m. gegužės mėn. 17 d. Bi-lietą jau iš anksto man buvo parūpinęs įžymus „Morgen Freiheit“o“ darbuotojas, rašėjas ir daugelio metų mano draugas Samas Globermanas.

Salė kimštinai pilna. Dienelė šilta, šu-tina—bus lietaus. Visi, rodos, šventiš-kai nusiteikę. Truputį po dviejų pakilo užuodanga.

Ant didžiulės estrados, bent penkiomis eilėmis, ant laiptiška iškeltų suolų su-toję ir susėdę choristai. Niūvarko Fil-harmonijos choras. Gal bent šimtas bal-sų. Taip bent rašo programos skelbimas. Koncerto pirmininku ir pranešėju kaip tik ir yra mano draugas Samas Globermanas. Per garsiakalbį praneša, kad koncertas prasideda.

Choro mokytojas galva linkteli pia-nistei Rutai Levinaitėi, ir šimtabalsis choras pratriuksta Amerikos himno gar-sais... Oho, bra, ir choras! Balsų simfonija! Dirbtiniai muzikiniai instrumen-tai negali prilygti kultivuotam žmogaus balsui.

Ir tuoj paskui choras pradėjo demon-struoti tipišką žydų dainos rytietiška ek-zotiką. Išiklausai į užuojančius, banguo-jančius dainos aidėjimus, į tuos audrin-gai pakylančius, skardžius, kovingus šū-kius, į aimanuojančius, lementuojančius ištęstus nusileidimus, į visą taip būdin-gą ritmą, — ir tave nuneša kažkur toli, togi į žilą senovę, į kalnus ir klionus, kur gyvyvi ir kovojo sūnai ir dukros Izraė-liaus... Tai tokios senoviškos, istoriš-kos žydų dainos.

Jau visai kitas taktas, kita nuotaika, kita spalva, kada choras užtraukia nau-jesnės kompozicijos dainą, kovoje už lais-vę žuvusiems minėti—„Martirer blut“—Kankinių kraujas. Muziką sukompona-vo Jokubas Šeferis, per eilę metų buvęs šio choro vedėjas ir įkvėpėjas. Mirės prieš keletą metų. Man teko jį matyti ir girdėti muštruojant šitą chorą, tuomet žinomą, kaip „Freiheit chorus“, Laisvės choras. Net tau per nugarą dyguliukai nuina: tokia dainos jėga!

Žiūri į choristų ir choristų veidus ir iš jų veidų, iš jų akų matai, kaip jie vi-si tarytum suelektrizuoti, perimti dai-nos dvasia, kai ji veržiasi jiems iš krūti-nės.

Vėl kitoniška daina — ir kitoniška nuotaika. Kitaip ji tave nuteikia. Ko-kia tai svajinga, lyg ir serenada. O pas-kui jau ir jumoro gabalėlis, kur protar-piais posmus vedžioja šauni solistė Ruta Davis.

Publikai karštai vis plojant ir plojant, (Tąsa 4-me pus.)

LAISVOJI SAKYKLA

Pipirai

Sena patarlė sako: „Genys margas, o svietas dar margs-nis.“ Prisieina susitikti su vi-sokiais žmonėmis ir visko ma-tyti ir girdėti. Yra tokių žmo-nių, jeigu kuris kitam padaro už 5 centus gero, tai giriasi, kaip už \$1,000 padaręs. Ge-riau būtų, kad paliktų atsi-liepti tam, kam jis gero pada-rė — lai tas pagiria, o patsai tik patylėtų.

Yra tokių žingaiduolių, kad turi palinkimo atidarinėti svetimus laiškus. Kartą, kitą pavyks išsisteisinti, bet ne vi-sada. Gi svetimų laiškų atida-rinėjimas yra skaitomas krim-minaliu prasikaltimu. Saugo-kis, žingaiduoli, kad kartais negautum vakacijos keliems mėnesiams pasidėti! Nors ir turint liuso laiko, bet būtų negražu.

Yra tokių žmonių, kuriems pavyksta gerokai praturėti. Placių pažūrų, inteligentiški žmonės, tai tokiame atsitikime nerodo išdidumo, kaip buvo draugiški ir ideališki žmonės, tokiais ir pasilikio.

Bet siaurai mąstanti, igno-rantai, tai jaučiasi, kad sėdi ant viršaus pasaulio. Jiems vi-si kiti, tai tik „ablavukai“ ir „puskvailiai.“ Tokie skaito save gudriausiais ir sugabiau-siais. Jeigu ir gerokai būsi turtingas, bet nekultūringas, tai blogai. Sako: „Iš pono ubagas — blogai, bet iš uba-go ponas — dar blogiau.“ Ka-talikiškai sakant: „Saugok, Dieve, nuo tokių sutvėrimų!“

Kiti skaito save labai daug žinančiais, jeigu turi akieplė-škos drąsos. Jeigu jam pa-vyksta nukriauti kita, tai jis didžiujosi, kad atliko gerą darbą. Kartais nukriautas nėra durnas, jis supranta, tik su siaurapročiū nenori argu-mentuoti. Jis skaito tą per žemų daiktų. Žmogus placių pažūrų, save gerbias, tai ki-tam skriaudos nedaro ir pa-našių „šposų“ nekrečia. To-kiais „šposais“ užsiima tik ne-pataisomi, ir nedaperėti abla-vukai.

Zarija.

Detroit, Mich.

Detroito AFL Rems Murphy Ant Majoro

Ar CIO ir AFL nariai susi-tars remti vieną kandidatą majoro rinkimuose šį rudenį, priklausys nuo to, kaip nutars CIO vadovybė, kuri šį klau-simą veikiausiai nuspręs už ke-lių savaičių.

Amerikos Darbo Federaci-jos organas „Detroit Labor News“ rugpjūčio 8-tos laidoj jau pasisako už teisėją George Murphy. Jo brolis Frank Murphy dabar yra vienas iš Aukščiausio Teismo teisėjų. Jis yra buvęs Detroito majoru.

Apie George Murphy AFL organas sako, kad nors teisė-jas George Murphy dabarti-niu laiku viešai nepasirodė, bet tie, kurie jį pažįsta, žino, kad jis interesuojasi civilijų žmo-nių reikalais ir jis mato daug trūkumų miesto valdžioje, kad jo išrinkimas užtikrintų geres-nę miesto valdžią.

Kol kas negalima pasakyti, kaip nusitars CIO vadovybė. Keli yra jau pasisakę už da-bartinį majorą Jeffries. Bet 1945 metais CIO buvo pasirin-kus Murphy už kandidatą. Murphy tada ištraukė savo kandidatūrą ir užleido ją Ri-chard T. Frankensteinui, ku-ris tada buvo UAW-CIO vir-šininku.

Būtų pageidautina, kad abi unijos susitartų rudeninių rin-kimų klausimu ir sudarytų bendrą rinkiminę programą.

Piliėtis.

3-čias puslapis—Laisvė—Liberty Lith. Daily • Seit., Rugp. 23, 1947

AUKŠTŲJŲ ŠIMONIŲ LIKIMAS

—7-10-47—

Mažosios Lietuvos Buities Romanas

—34—

Rašo Ieva Simonaitytė

(Tąsa)

— Man pasakė dėdienė ir pusseserė, kad tokia negaliu mieste pasirodyti. Būtinai norėję, kad apsilvilkčiau vokiškai. O vokiški drabužiai man nepritinka.

— Na, na, nusiramink, gali ir lietuviškai eiti. Aš ir eisiu su savo pilkaisiais miliniais. Jei niekas nenorės drauge eiti — eisiva vienu...

Tikrai: Erna griežtai atsisakė eiti su pusseserė į miestą, bet ir nereikėjo.

— Mein Edelfraulein, galiu tau parodyti Karaliaučius? — paklausė Heincas mandagių mandagiūsi.

Ir jis atrodė nesijaudinąs, kada Urtė atlasine priejuoste, juoda šilkinė skepetą ant galvos, išėjo su juo į miestą.

Šaltai, per šaltai atsisveikino Urtė su dėdine. Šalta ir vilkšna buvo Amalijos Simonienės ranka, o Ernos pirštai pastyrė, kai padavė Urtėi sudiev. Ir tuo akimirkniu, kada moterys buvo atsveikintos, Urtėi kaip diena nuaušo. Ir saulė daug skaisčiau nušvito, ir miesto trobos ne tokios jau rūšios bebuvu, kaip iki tol. O pravažiuojant pro niaukią karališkąją pilį, išdykaukdamas pamojo Urtė ranka sargybiniui.

Taip, ji buvo anądien ir pily, ji matė karališkuosius rūmus. Ji matė tą šaltą, nejaukią jų puikybę.

— Ar patinka tau? — paklausė dėdė Mikėlis.

Ir čia Urtė regimai jautė, kaip jai už nugaros užlindo velniukštis, avino ragiukais, kumeliuko posnagiukais, ir gundė: kodėl visa, kas karališka, privalo tau patikti?

— Kazi! — patraukė Urtė pečiais ir suraukdamas nosį.

— Ar norėtum čia gyventi?

— Ne, niekuomet! Aukštųjųose man daug, daug geriau patinka!

Bet dabar velniukščio, gundančio užnugary, jau nebebuvo.

Dėdė Mikėlis ir Heincas palydėjo šiandien svečius į stotį.

— Pakviesčiau ir jūs apsilankyti Aukštųjųose, — prabilo Krizas Simonis. — Bet nedirštu. Tu toks prabingęs, tavo žmona nesukalbama iš puikystės, dukrelė labai išdidusi. Neįturėsim ir negalėsime nieko ypatinga jums tiekti. Žinai ir matai, kad mes prasčiokėliai būrai.

Mikėlis tylėjo.

— Bet tavo sūnus, man rodos, protingas. Jis primena man tėvelį: labai ir jis panašus ir išvaizda, ir būdu.

— Ir protu, — papildė sakinį Mikėlis.

— Mikėli, sakyk, ar tu patenkintas savo gyvenimu? — netikėtai paklausė Krizas Simonis.

Mikėlis patraukė pečius:

— Tai, broleli, geriau nekalbėsime apie tai. Tikro gerumo niekur nerasime. Pasizūrėjęs į tave, matydamas, žinodamas, kaip tu vargsti dėl juodos duonos karnio ir, dėkingas dievui, kad prie pilno pintinio ropučių dar silkių gali pasidėti — esu patenkintas savo gyvenimu: jūk aš, ne iš pečių dirbdamas, valga geresnę duoną. Bet šiaip aš pavydžiu tau... E, nekalbėkime apie tai. Kaip kas sau įsitrupina, taip turi ir išvalgyti.

— Adieu, mein Edelfraulein! — pradedant traukiniui judintis, prišaukė Hincas Urtelei.

— Sudiev, Šimoni! — atsakė Urtė. Ir ilgai dar plasniojo baltos skepetaitės šen bei ten. Ir: sudiev, Šimoni, sudiev, Šimoni! dundėjo traukinio ratai.

— Tėveli, o kaip bus lietuviškai "Edelfraulein"? — nori Urtė žinoti.

— Bajoraitė.

— Bet kodėl aš Heincui sakiau: sudiev, Šimoni! — mąsto Urtė. — Ar negalėjau jam džiaugsmą padaryti ir pasakyti kaip nors vokiškai? Bet, ne, geriau taip...

O kada juodu per Aukštųjų grįžo namo, — Aukštųjų gamta jau nebežinojo, kaip darytis: ir atlydis, ir apskarda, o rytiniai vėjai parkeliaujantiems pūtė kuo žiauriausiai šlapdrabą ir veidą. Tik akių neatidaryk!

Bet kada parėjo namo, tai Šimonienė ir Anelė slapčia nusišluostė ašaras nuo veido. O Urtė, juokdamosi pilna burna, nors ir ašaros per veidus tvino, apkabino vieną ir antrą, vis pakaitomis:

— Ak, kaip aš judviejų pasiilgau, kaip aš pasiilgau! Kokie tie karaliaučiai žmonės — ir gudrūs, ir kvaili! Vienas tik Heincas buvo žmogus: nei gudrus, nei kvailas. Jis buvo toks, toks...

— Kaip Šimonis turėtų būti, — užbaigė sakinį tėvas.

★

ŽIAURUSIS GYVENIMAS

— Taigi, Urtele, kaip sakiau, gausi eiti į žmones. Juk matai, kad namie būti nebegali. Mes jau gyventi nebegalime, reikia būtinai atiduoti tik Viliui nuo Kalėdų. Tegul jis gyvena, tegul jis vargsta.

— Kad mes išimtinę ir gausime, bet visiems neužteks. Visiems nė vietos nėra. Anelė bus dar kelis metus namie, o paskui ir turės į žmones eiti duonelės pelnytis. Jau visiems taip likta. Marė, juk ir jauna išėjo. Pasipelnė šį tą, gavo vyrą, ir šiandien juk gerai gyvena. Pasitaikys ir tau, bet apie tai dar ne laikas kalbėti. Dar esi per jauna.

— O ką tu manai su manim daryti, mamytė, kur tu manai mane siusti? — baimingai paklausė Urtė.

— Gausi eiti tarnauti. Vaičių Sobrienė jau pernai tavęs norėjo ir anąkart turguje sutikusi vėl paklausė:

— Na, ar leisi Urtę pas mane? Ji man labai patinka.

— Pasakiau, kad nuo Kalėdų galėsi eiti. Būsime linus išmyne, javus iškūle, būsime atsilikę. O tau būtinai reikalinga žmones pamatyti. Turi žinoti, kaip kitur yra. Namie kaip užkrosnį — nieko daugiau nebeprisimokinsi.

— Bet rasi dar vienus metus galėčiau pasilikti, tik vienus metus! Matai, Anelė dar jauna. Kad Vilius ir apsigęs, vis viena jam reikės pagalbos. O kad nereikės, eisiu kitaip pasipelnę. Ar tai uogauti, ar šiaip pas žmones. Pasipelnysiu, kiek man reikės; paskui, nuo kitų Kalėdų, tai jau...

— Man nepatinka, kad mergos taip aplinkui slimpinėja. Uogauti — tai senų bobų darbas, bet ne tavo. Jauna merga turi žmones pamatyti. O dėl Viliaus — na, jai būtų dar geriau, kad tu jam velnė dirbtum. Gaus pačią, patys jauni, patys tegul dirba. Dirbs sau, ne kitam. Matai, vaikuzi, aš savo amžiuje ir lengvų dienų nemačiau. Gana vargau. O juk tu sveika. Vark ir tu. Bet kur tavęs juk ir neiešiu. Kad išėsi prie Sobrių, būsiu be rūpesčių. Jie žmonės — surinkimininkai, prie tokių žmonių kaip už sienos.

— Bet aš kazi kodėl prie Sobrių nenoriu eiti. Mano širdis visai ten netraukia.

— Ką tu išmanai. Tatai palik jau man išspėsti.

— Jeigu jau varai mane iš namų, tai tarpšventę nueisiu į turgų ir ten susilysiu. Bet prie Sobrių jau manęs nevaryk, ten nenoriu, ir gana!

— Urte, aš maniau, vištytis vištos nemokins. Tu man neįkalbinėsi, kas tau geriau, tai aš jau žinosiu. Nesuprantu, ką tu prieš Sobrius ir galėtum turėti. Sobriai, sakiau tau, labai išmintingi žmonės, taip jau ir jų vaikai. Marėlė tavo amžiaus, tokia meili ir gera. Mikas jau paaugęs, girdėjau, taisais leisti jį į gyvenimą. Ūkio, sako, nenoris.

Kazi kas toks, lyg ęrkėčiutas kamuo-lys, pradėjo judintis Urtės krūtinei, net suskaudo, net ašaros sužibo akyse.

— Ale, mama, kam tu man dabar visa tai aiškini? Aš sakiau, kad nenoriu ten eiti ir nenoriu nieko apie juos žinoti. Kad jau reikia eiti į žmones, tai susirasiu kitur sau vietą, bet prie Sobrių neisiu, ne, neisiu!

— Ir pradės man dabar nertėti mano geriausias vaikas! Ką tu tik manai, kas tau susyk pasidarė? Juk, kad aš tavęs nepriversiu klausyti, tai privers tėteli. Tu tik nenorėsi lyg vaikas dar su dirželiu užsipelnę!

— Tu varai mane į prapuolimą! — susuko Urtė ir išbėgo į daržą, kur pradėjo graudžiai verkėti.

O kodėl ji verkia ir kodėl ji motinai priešinasi — kas tai gali pasakyti! Nė ji pati nežino. Tik jai baisu pamanius, kad reikės eiti į Vaičius tarnauti.

Bet, kiek apjimus, pasidarė jai gėda. Ir sąžinė ėmė graužti, kad prieštaravo motinai. Juk ji jos visada klausydavo, o motina ją taip labai mylėjo!

(Bus daugiau)

IŠ PAŽANGIŲJŲ ŽYDŲ KONCERTO

(Tąsa nuo 3-čio pus.)

choras davė dar ir priedą. Vis tai meistriškai išpildytos dainos.

Choristai susėdo, nurimo. Išėina žydų muzikos susivienijimo sekretorius I. Konermanas. Kalba žydiškai, apie muzikos reikšmę gyvenime ir kovose. Kultūringa, šviesi, plati tai asmenybė, ir jauti jai pagarbos atbalsį sieloje.

Kalba P. Novikas, jaunovas, energingas vienas "Morgen Freiheit'o" redaktorių. Pabrėžia šio laikraščio rolę žydų laisvę mylinčių minių gyvavime. 25 metai — ilgokas laikotarpis. Pagarbai sumini Mojisėjaus Olginio, pirmiau buvusio redaktoriaus, rašytojo ir mokslininko, vardą.

Energingos mergaitės išėina aukų laikraščio rinkti, o Novikas vis ragina prie garsiakalbio. Paskui buvo paskelbta — sumesta virš dviejų tūkstančių dolerių.

Smuikininkas Mišel Piastro, stambus, liemeningas, metų gal 50 vyras. Buvo ko pasiklausyt. Iš visų muzikinių instrumentų smuikas sugebi giliausiai perimti ir suvibrinti klausovo sielą. Ir buvo čia įvairumo. Aistringos, greitos čigonios melodijos, Sarasatės sukomponuotos. Jos daugumoje jau pažįstamos, girdėtos, tai ir klausyt jį lengva.

Rimtesnė, bet labai graži norvegų Edvardo Griego romano, irgi pirmiau girdėta. Užtat išpūdingiausia buvo senovinė žydiška melodija. Kai M. Piastro grojo Achrono "Hebrajų melodijas," tai tau irgi vaizdavosi senovės Galilėjos kalnuotą šalėlį.

Kaip muzikas, Mišel Piastro yra stambi figūra. Jis ir buvo, taip sakt, pats tas viso koncerto tūzas. Ir, žinoma, išpūdingai jis įrodė savo virtuozo meną.

Tačiau sekamas programos numeris išėjo gal už vis didingiausiai. Buvo čia kas tokio nepaprasto, pirmą kartą man girdėto. Visas didžiulis choras, skambiam tenorui Gladstonui protarpiais vedžijant ir Rutai Levinaitę pianu lydint, giedojo (ne dainavo), giedote giedojo gilia savo istoriniu turiniu oratoriją "Esther Hamalke."

Girdėjau visokias oratorijas, Hande-

lio "Mesaiją" (Mesijos), "Kserksą" ir dar kokias ten, išpildytas didžiulių chorų, su operų solistais. Bet šita žydiška oratorija, man bent, atrodė įstabiausia. Herojiška oratorija, jos didvyris — moteris Estera Hamalke. Tai savo rūšies epika. Žodžiai Volfo Jun'ino, muzika Moriso Rauchio. Negalėčiau aš jos trumpai apibūdinti. Nesijaučiu kompetentiškas. Čia jau reikia ir kalbą žinoti, ir istoriją, ir to kūrinio turinį. Ir reikia gerai susipažinti su žydų muzika, su jos esme. O aš tik apgraužomai kai ką suvokių.

Kai man, dalyko neišmanančiam, šita oratorija skambėjo labai dinamiškai. Regis, kad joje būtų sukauptos žydų tautos karionės, kančios, kovos, pergalės, pastangos. Vokalinė simfonija.

Choras puikiai išmoksintas. Kad ir nesuprantančiam dalyko, dainuoja stebėtinai, su giliu perėjimu, aistra ir pajėgumu.

O jau tas kantorius tenoras Izaokas Gladstonas! Sidabrinis varpas. Kad įsivedžios jis kurį įvadinį oratorijos posmą savo karuzišku tenoru, tai net šiurpas tave nukrato. Ir kaip jį dar lig šio liai pražiūrėjo ir nenusisamdė Metropolitinės operos impresarijas? Tokio giliai artistiško tenoro ieškotum, nesuieškotum.

Ir šitas tenoras dar puikiau pademonstravo savo artistiškus vokalinius gabumus, kai pats vienas išstojo sūdo dainuodamas keletą rinktinių arijų ir dainų.

Kai jis dainavo rusišką dainą, tai nesakytum, kad jis ne rusas. Ištarimas net ausį glosto, nė mažžiausio kryptelėjimo! O jau pats dainavimas, šiltas balso širdingumas taip tau ir limpa prie širdies. Kita daina itališka. Gal tik operiniame koncerte galėtum išgirsti tokį puikų, tyrą "bell canto." Ir padainavo jis dvi žydiškas dainas: tik klausyk ir gėrėkis... Su fortepijonu jam padėjo Sonia Eidus.

Is viso, puikus, gražus buvo koncertas. Jau trys mėnesiai, kaip jį girdėjau, o vis dar jis gyvai atsiliepia vaizduotėje. Ir turėjau, nors ir labai pavėluotai, pasidalyti su mielais skaitytojais įgytais tame jubiliejiniame koncerte išpūdžiais.

WATERBURY, CONN.

Pasekmingas Laisvės Piknikas

Sekmadienį, 3 d. rugpjūčio, Lietuvių Parke, įvyko Laisvės nauda piknikas. Jį rengė bendrai LLD ir LDS Conn. valstijos apskritys. Diena pasitaikė graži. Turėjome ne vien vietinės publikos, bet ir iš kitų valstijų — Mass., Rhode Islando, New Yorko, New Jersey.

Programą tvarkė V. Valaitis. Ji susidėjo iš dainų ir prakalbų. Laisvės Choras iš Hartfordo ir Vilijos Choras iš Waterbury gerai pasirodė. Publikai dainos patiko. Įdomiai klausėsi Ig. Kubiliūno dainų, southbostoniečio, kuris sudainavo tris dainas. Jam dainuojant ir publika pritarė, nes dainavo liaudies dainas.

Jonas Gasiūnas, LDS prezidentas, pasakė dienos klausimui labai gerą kalbą. Jis aiškino LDS organizacijos svarbą ir kur link veda dabartinė Trumano politika, ką reikiška reakcijos siuntimas, kodėl puolamos unijos, varžoma liaudies laisvė ir nurodė, kaip

reikia kovoti už tas laisves.

Programa buvo vietoj, kurių tik klausiau, tai sakė, kad jiems patiko.

Hartfordas ypatingai šiame piknike buvo skaitlingas atstovautas. Svečių pribuvo du busai ir automobiliai. Iš Bridgeporto taip pat buvo du busai ir New Haven busas. Žinoma, kiek su savais automobiliais iš kurių miestų atvažiuo, tai tą sunku pasakyti. Bet piknikas buvo skaitlingas. Pelnė dienaščiui Laisvei liks apie \$600. Didelė garbė rengėjams, darbininkams ir darbininkams, kurie dirbo. O darbo buvo daug, bet smagu, kad pasekmės geros.

Dabar waterburiečių pareiga yra organizuoti busų ir apskričių pikniką, kuris įvyks Lietuvių Parke, Hartforde, sekmadienį, 31 d. rugpjūčio, Light House Grove, E. Hartford. Padarykime šį pikniką pasekmingu, nes apskričiams pinigų reikia.

Beje, Laisvės piknike Josephine Zileviciene, iš New

Britain išleido dovanomis savo rankų darbo šešias nosines skareles ir sukėlė \$10. Taipgi. Prakočienė piknikui aukavo didelį sūrį. Ačiū joms už aukas. S. Meison.

New York. — Bendix lėktuvų komp. per 9 mėnesius pelnė \$4,644,992.

J. J. KASKIAUČIUS, M. D.

530 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
HUMboldt 2-7964

GREEN STAR BAR & GRILL LIETUVISKAS KABARETAS

Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksinti ir pasifokti, užsienas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.

ATEIKITE PASIMATYTI SU GIVIAIS.

Geriausias Alus Brooklynne

PARĖ KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENI

459 Grand Street,
(Skersai nuo Republic Teatro)

Brooklyn, N. Y.
Telefonas EV. 4-8698

CHARLES J. ROMAN (RAMANAUSKAS)

Laidotuvių
Direktorius

Liūdėsio valandoj arepkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksimė modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įrūšta mūsų šermainė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110



LIETUVIŠKA
GERIAUSIA DUONA
SCHOLES BAKING
532 Grand Street, Brooklyn

KEPAME TIKRĄ LIETUVIŠKĄ DUONĄ IR VISOKIUS PYRAGUS BEI KEIKSUS
Mes perikame geriausios rūšies miltus — tas reiškia, kad mūsų duonų nėra jokių dažų nei chemikalų. Mūsų duoną valgydami sutapysite pinigų, nesirgsite, nereikės išmokėti gydytojų.

Pristatome į visas dalis — Brooklyną ir apylinkes, ir krautuves ir į pavienius namus; taipgi siunčiame ir į kitus miestus.
Sav. V. LUKOSEVICIUS. Tel. EVergreen 4-8802

4 pusl., Laisvė (Liberty, Lith. Daily), Šešt., Rugs. 23, 1947

LICENSES WHOLESALE AND RETAIL Beer, Wine, Liquor

NOTICE is hereby given that License No. EB 1968 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2001 Avenue U, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

JACOB LEVIN & MAX BECKER

NOTICE is hereby given that License No. GB 1991 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 4401 18th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

HARRY FORMAN

NOTICE is hereby given that License No. GB 1901 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 9801 4th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

ROBERT & MICHAEL FINE (R)

NOTICE is hereby given that License No. GB 1410 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 45 Rockaway Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

GIUSEPPE FAGANO

NOTICE is hereby given that License No. GB 1920 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 96 Montgomery St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

DAVID LINDER

NOTICE is hereby given that License No. GB 12814 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 308 5th Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

MAX SODICOFF

NOTICE is hereby given that License No. GB 19022 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 842 Franklin Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

NOTICE is hereby given that License No. GB 2397 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 292 Crescent Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

KLAUS BUCK

NOTICE is hereby given that License No. L 1093 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 394 Quinny Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

NOTICE is hereby given that License No. RL 10909 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 387 Humboldt Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

THERESA MARINUCCI

NOTICE is hereby given that License No. GB 7825 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 383 Arlington Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

JOHN CORSARO

NOTICE is hereby given that License No. GB 7228 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 792 Grand Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

CHARLES DETHLEFSEN

NOTICE is hereby given that License No. GB 12571 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2611 East 12th St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

ESTATE OF ANTONIO MISTRETTA (Joseph Mistretta Ex.)

Obskurantai

(Tąsą nuo 2-ro pusl.)

Liaudis mėgsta ir giliai pasitikti tarybinių spausdintu žodžiu. Apie tai ryškiai liudija ir periodinė Tarybų Lietuvos spauda. "Tiesa" dabar kasdien išsina 150.000 egzempliorių tiražu. Buržuaziniais laikais labiausiai paplitęs laikraštis "Lietuvos žinios" tik stambiųjų politinių įvykių dienomis išsina 25.000 egz. tiražu. "Lietuvos Aidas" turėjo 8.000 tiražą. Iš viso Lietuvoje šiuo metu išsina 5 dienraščiai su 253.000 egz. tiražu, tuo metu, kai visi buržuazinės Lietuvos dienraščiai kartu paimti turėjo žymiai mažesnę tiražą negu dabar turi viena "Tiesa". Kiekvienoje Lietuvos apskrityje dabar išsina laikraštis. Apskričių spaudos periodiškumas — 3 kartus per savaitę.

Be laikraščių krašte išsina 7 žurnalai. Iš viso Lietuvoje šiuo metu išsina 47 periodiniai leidiniai su 623.000 egz. vienkartinio tiražo.

Apie tokius skaičius "Naujienų" Lietuva ir svajoti negalėjo. Tie skaičiai ryškiausiai kalba apie tai, kaip Lietuvos darbo žmonės vertina, kaip brangina tarybinių spausdintą žodį.

LICENSES WHOLESALE AND RETAIL Beer, Wine, Liquor

NOTICE is hereby given that License No. GB 12741 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 478 Howard Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

NOTICE is hereby given that License No. GB 12650 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 241 66th Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

NOTICE is hereby given that License No. GB 12155 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 330 Graham Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1736 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 161 Park Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1735 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 111 Prospect Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1735 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 111 Prospect Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

kaip jie brangina tarybų valdžią, kuri jiems užtikrina nematytą kultūrinį pakilimą.

Visų tų ryškių faktų aki-vaizdoje, kokie ubagai atrodo obskurantai iš "Naujienų" redakcijos, mėginantieji "vėl prarasti" klėstinčią Tarybų Lietuvos kultūrą! Ne veltui dar senovėje sakydavo, kad jeigu dievai nori ką nors nubauti, jie atima jam protą. Atrodo ir "Naujienoms" teko ta dievų bausmė.

Vilnius, 1947 m. birželis.

Lawrence, Mass.

Atskaita Pikniko, kuris įvyko Maple Parke dėl Naujosios Anglijos Moterų Sąjūdo

DOVANOS

LLD 155 Moterų Kuopa, Worcester, Mass., aukavo nosinių, už kurias surinkta \$12.25.

LLD 2 Moterų Kuopa, So. Boston, Mass., aukavo valgių beskę, surinkta \$10.00.

Yvonne Niaurienė, iš Islington, Mass., aukavo auskarus ir spilką, surinkta \$15.00.

Ona Vasiliauskienė, Norwood, Mass., aukavo valgių beskę, surinkta \$10.00.

Violet Taraschienė, Methuen, Mass., aukavo keiką, surinkta \$5.00.

Už išleistus per pikniką degtinę ir sūrius surinkta \$9.10. Viso priimta už dovanas \$61.35.

AUKOS

Montello Moterų Apšvietos Klubas, per d-gę J. Stigienę, \$5.00.

Viso priimta už dovanas ir aukos \$66.35.

KITOS AUKOS

D-gė N. Grybienė, Norwood, Mass., aukavo labą gražų keiką, bet kadangi reikėjo vežti net į Lawrence, tai keikas susikratė ir buvo parduotas su kitais valgiais.

D-gė Ona Zalubienė aukavo sūrį, kuris buvo gražus, bet kuomet jau daugiau sūrių ėjo ant dovanų, tai šis irgi parduotas su valgiais.

Viso pelno nuo šio pikniko, sykiu su virš minėtomis įplaukomis ir aukomis, buvo \$200. Pinigai nusiųsti Sąjūdo išdėnkei Yvonne Niaurienėi, Islington, Mass.

Norime tarti ačiū visoms ir visiems, kurie prisidėjo prie šio pikniko, kaip tai, rengėjoms, komisijoms, darbininkams, visai publikai ir aukojusioms. Taipgi nereikia pamiršti ir Maple Parko, kuris pusėtinai davė paramos šiam piknikui.

Pikniko Komisija.

LEVOSE GROSS DEKOJA VISIEMS

Draugė Levosė Gross, Lawrence, Mass., kuri jau pilnai pasveiko po sunkios ir pasekmingos operacijos, dėkoja savo broliui ir brolienei I. Chuladami ir kitom, giminėm, taipgi draugams ir draugėms už atlankymą, atjautimą, gražias gėles ir dovanas.

Giminių, draugių ir draugų atjautimas buvo jai didelis palinkšminimas ir pastiprinimas laike ligos.

PRANEŠIMAI

PHILADELPHIA, PA.

Laisvės pikniko komisija: Prašome tų, kurie neapsimė, o manote apsimti, ir tie, kurie apsimė dirbti Laisvės pikniko, ateiti į susirinkimą rugpjūčio (Aug.) 26-tą, 8 val. vak., 735 Fairmount Ave. Tai bus pasiskirstymui darbų ir užbaigimui galutinui tarimui.

KOMISIJA (196-197)

PHILADELPHIA, PA.

ALDLD 141 kuopos susirinkimas įvyks rugp. (Aug.) 24, pradžia 1 val. diena, vieta 143 Pierce St. Visi nariai malonėkite atsilankyti į susirinkimą, nes yra svarbių dalykų aptarimui.

L. T. (195-6)

KRISLAI

(Tąsą nuo 1-mo pusl.)

jo straipsnis nepadės nei pasiraityti rankoves, nei stoti darban. Ne tokioje dvasioje jis parašytas.

Paimkime, kad ir tokį jo pasakymą: "Kada mes aukojame laivintas jėgas, laikraščius organizavimui tik sporto turnamentų, o neveikiame pilnai ten, kur galima yra socialinė veikla, tai yra žala visam pažangiam judėjimui."

Pabrėžiau žodelį "tik." šis "tik" sugadina viską. Tokio dalyko pas mus nebuvo ir nėra. Tai kam be reikalo žmonės pykinti ir erzinti?

Dabar Bovinas jau aiškiai ir atvirai išstoja prieš sporto veiklą.

Jis sako: "Mes turime pasakyti ir tai, jog manome, kad sportas neturi to, ką turi mešas, socialinė veikla. Skirtumo mes negalime surasti, kurioje bolinėje LDS nariai bolina, bet yra skirtumas, kuriame chore jie dainuoja, kuriame susirinkime jie kalba."

Ar šiame palyginime yra nors biskutis logikos ir sešso? Nėra. Bolinė — salė, kurioje eina bolinimas, lygiama prie choro! Chora galima įlyginti tiksliai prie bolininkų komandos arba grupės.

Gal d. Bovinui pagalbės susiorientuoti sekamas pavyzdys. Rugsėjo 7 d. New Yorko komunistai ruošia miesto tarybos nariui Petriui Cacchione pagerbimo iškilme. Ten programa bus tokia: Swimming Boating Movies Baseball All sports Childrens program Youth activities.

Aišku, jog jeigu Cacchione ir kiti socialės veiklos vadai taip žiūrėtų į sportą, kaip žiūrėtų d. Bovinas, tai tokios programos savo parengime jie neturėtų.

Sportas yra svarbi jaunimo veiklos dalis. Jis yra dalis socialės veiklos.

Jaunimo socialė veikla, kurioje neįeina sportas, yra išgalvota sektantinė veikla.

Argi ne gražu, argi ne džiugu būtų, jeigu, pav., mūsų Philadelphiajos piknike, apart gražių chorų, turėtumėm ir basebolės gražių komandą? Pamatytumėte, kiek daugiau jaunimo sutrauktumėme į pikniką ir kiek daugiau naudos būtų.

Gaila, kad to neturime. O neturime dar ir todėl, kad mes visi, reikia prisipažinti, nesuprasdami mūsų jaunimo, į viską sportą buvome įpratę kreiva akimi žiūrėti.

Dar kartą pakartojau. Man atrodo, kad pas mus nėra jokios jaunimo veiklos per daug. Nereikia niekinti ir griauti tai, ką turime. Bijau, kad straipsnis "Prie Diskusijų Pabaigos" daugiau paakenks, negu patarlaus.

PARDAVIMAI PHILADELPHIA, PA.

Parsiduoda

Parsiduoda bučernės ir grosernės įrenginiai — kėrnas, namas, krutuvis patalpa ir 6 kambarių apartamentas su maudynėmis. 3 lotai jungiasi su namu, pievukė ir medžiai. Biznis įsteigtas 24 metai. Bendra kaina \$11.500. Kreipkitės: Nello Statkevicius 7901 Laycock Ave., Philadelphia, Pa. Telefonas ST. 9-4512 (195-200)

Tel. TRObridge 6330

DR. JOHN REPSHIS (REPSHIS)

LIETUVIS GYDYTOJAS Valandos: 2-4 ir 6-8 Nedėliomis ir šventadieniais: nuo 10 iki 12 ryto. 278 Harvard Street kamp. Inman St. arti Central St. CAMBRIDGE, MASS.

Norwood, Mass.

KIEK NORWOODIEČIAI PASIDARBAVO LAISVĖS PIKNIKUI

Pirmas dalykas pažangiųjų organizacijų susirinkime buvo nutarta ir išrinkta komisija parinkti aukų, kad nupirkti Presto Cookerį, kuris bus pikniko išleistas dovanomis.

Komisija susidėjo iš O. Zarubienės, N. Grybienės ir M. Uzdavinio. Jie savo darbą atliko gerai, surinko aukų \$31.50, nupirko "cookerį," kurį išleis dovanomis padarė \$49.45 įplauku.

Čia noriu paduoti aukavusių vardus. LLD 9 kuopa ir LMA Klubas aukavo po \$5.

Po \$2 aukavo: M. Trakimavičienė, O. Casper ir J. Krasauskas. Po \$1 aukavo: S. Karulius, A. Karulienė, A. Zaruba, J. Grybas, S. Budrevičienė, M. Krasauskienė, M. Kröl, J. Davidsonis, J. Galgauskas, Ch. Valma, M. Uzdavinis, Ch. Vitaras, S. Druzas, J. Kazlauskas. Po 50 c.: Ch. Blažonis, P. Kastrackienė ir F. Prieibis. Visiems aukavusiems ačiū.

Ižangos tikietų buvo parduota už \$106.75. Jų platinimą kontroliavo N. Grybienė ir J. Druzinė. Gi platino geras skaičius draugių ir draugų. Visiems padėka priklauso.

Didelę garbę prikauso už pasidarbavimą, tai A. Kurulienė, nes ji rankų darbo paaukavo gražų mezginį, kurį išleido ant dovanų ir tas pelno davė \$20.

Taigi, įskaitant už "cookerį" pelną \$12.95 ir aukas, tai dienraščio Laisvės piknikui sukelta \$194.75 per mūsų kolonijos lietuvių pasidarbavimą. Bet tai neviskas, nes mūsų darbščios šeiminkės, kaip kitais metais, taip ir šiemet prikėpė skanių pyragų, kugelių, pagamino sūrių ir kitokio maisto, kuris buvo parduotas prie maisto stalo.

Draugė M. Sadauskienė aukavo didelį pyragą. N. Grybienė — du tuzinus pyragaičių, S. Budrevičienė — kugelį, M. Trakimavičienė — didelį pyragą, J. Pastarnak — du didelių sūrius.

P. Sarapienė aukavo gražią paduskaite dėl kedės ir karpetuką. Šios jos dovanos liko nuo pikniko, tai vėliau bus sunaudota tam pačiam tikslui.

Daugelis norwoodiečių, automobiliais važiuojant į pikniką, bet dar buvo suorganizuotas autobusas, kuris nuvežė virš 30 ypatų į pikniką.

Laikė programos, Norwoodo Vyru Choras, vadovystėje Stasio Pauras, gražiai sudainavo kelias liaudies dainas. Nemažas norwoodiečių skaičius dirbo piknike įvairius darbus. Reikia, mūsų kolonija gražiai pasidarbavo. Didelis ačiū visiems ir visoms. Komisija.

Joseph Garszva

Undertaker & Embalmer

Manager

JOHN A. PAULEY

Licensed Undertaker

231 Bedford Avenue

Brooklyn 11, N. Y.

Tel. Evergreen 8-9770

BAR & GRILL

Lietuviška Aludė

DEGTINĖ, VYNAS

IR ALUS

Kanados

Black Horse Ale

JOSEPH ZEIDAT

411 Grand St.,

Brooklyn 11, N. Y.

HELP WANTED—FEMALE REIKALINGOS MOTERYS

HELP WANTED—FEMALE REIKALINGOS MOTERYS

REIKALINGOS

Siuvamųjų Mašinų Operatorės

Su arba be patyrimo

Nuolatinis Darbas

Vakacijos su alga

Lengvūs Išdirbiniai

Linksma Aplinkuma

Tik Dieninis Darbas

KREIPKITES

DU-RAY MILLS, Inc.

Michelin Building, Milltown, N. J.

(194-200)

OPERATORĖS

Abelham Darbu Darbininkės ir Pagalbinė Forelady ANTOINETTE DRESS Co. 1280 Willoughby Ave., Brooklyn (195-7)

HELP WANTED—MALE REIKALINGI VYRAI

SUPERINTENDENT 5 Namai—28 Seimos per Visus, -3 Boileriai, Garo Siluma ir Karštasis Vanduo.

5 Kambarių Apartamentas ant 1-mu lubų ir \$175 į mėnesį. Gesas ir Elektra.

SOUTH BRONX

Rašykite

LITHUANIAN, BOX 302

20 West 43rd St., N. Y. C. (195-7)

Teheran. — Irano valdžia tikisi gauti iš Amerikos karinę paskolą ir dar \$250.000,000 iš Pasaulinio Banko, kurį amerikona valdo. Anot Irano valdovų, paskola iš to banko būtų vartojama "pramonės ir ūkio reikams."

Lake Success. — Holandų atstovas užkreškė, kad jie nesitrauks iš savo užimtųjų vietų Indonezijoje.

Fotografas

Trauktu paveikslus, familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių. Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalai esant ir papildyti tokio dydžio, kokio pagidaujama. Taipogi atmallavojų įvairiom spalvom. Kampas Broadway ir Stone Ave. prie Chaucer St., Broadway Line

JONAS STOKES

512 Marion St., Brooklyn,

Tel. GLENmore 6-8191

Matthew A.

BUYAUSKAS

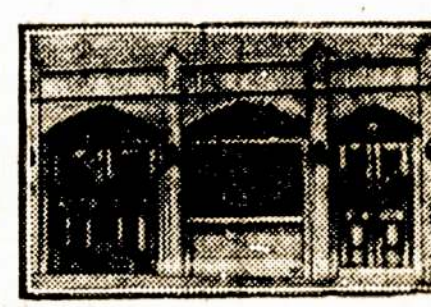
LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS

426 LAFAYETTE STR.,

Newark, N. J.

Tel. MARKET 2-5172



RONKONKOMA 8634

TELEPHONE STAGG 2-5043

MATTHEW P. BALLAS

(BIELIAUSKAS).

Laisniuotas Graborius

Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.

Puikiai įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai

660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

LITHUANICA SQUARE RESTAURANT

Steven Augustine & Frank Sanko SAVININKAI

PUKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE

PAUKSTIENOS PIETOS SEKMADIENIAIS

Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių

ATDARA DIENĄ IR NAKTĮ 7 DIENAS SAVAITĖJE

282 UNION AVE. BROOKLYN, N. Y.

Tel. Evergreen 4-9613

5 pusl., Laisvė (Liberty, Lith. Daily), Šešt., Rugs. 23, 1947.

PASIRUOSKITE MOKYKLOMS

Nelaukite paskutinių dienų, tuojau užsisakykite mokykloms medžiagą, taip kad rudens sulauktu tuojau gautumėte pradėti mokyklas. Tuojau įsigykite šias knygas:

ENGLISH-LITHUANIAN SELF-INSTRUCTOR

Parašė dr. J. J. Kashkevich

252 Puslapių. Kaina \$2.00

Tai rankvedys angliskai kalbantiems mokyti lietuviškai. Taipgi gali pasinaudoti lietuvių mokyti angliskai.

LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA

Sutaisė dr. D. Pilka

Pritaikyta Amerikos Lietuviams.

Kaina \$1.00.

Vaikų Mokykloms yra labai parankus rankvedėlis.

LABAS RYTAS

Parašė Juozas Jurginis

Kaina 50c.

Persiųntina Apmokame.

Vaikam idomių pasisakymų knyga

JAUNUOLIŲ ŠVYTURĖLIS

Parašė R. Mizara

Kaina 50c.

Persiųntina Apmokame.

Mokėsi, prašome prisijusti kartu su užsakovu.

Visos aukščiau sužymėtos knygos randasi dienrašcio Laisvės knygyne. Rašykite:

LAISVĖS ADM.

427 Lorimer St., Brooklyn 6, N. Y.

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Laivo Igula Parėmė Dokininkų Streiką

Streikuojantieji dokininkai laivakroviai nutarė pasilikti streike, nežiūrėti, kad jų "karaliukas" Ryanas pasirašė sutartį su New York Shipping Association, laivų savininkų organizacija.

Priepaulyk darbininkai laivakroviai susistreikavo 20-tą, protestuodami prieš tos sutarties projektą. Jie tikėjosi, reikalavo geresnių sąlygų. Bet Ryan'as jų nepaklausė, jis, varde I.L.A. (Int. Longshoremen's Association) pasirašė tą jų protestuojamą sutartį.

Bandyta laivus prikrauti panaudojant tam skebinį darbą. Bet, laivų igulos, nariai CIO United Maritime Unijos, atsisakė tokiais laivais plaukti. I.L.A. yra dalimi AFL, CIO nariai parėmė AFL narius, žengė didį žingsnį link visu darbininkų vieningumo.

Pirmieji atsisakė laivo America igula, apie 700 žmonių. Dėl to tas puošnus didlaivis ir jo 950 keleivių likosi neišplaukę jau per dvi dienas.

Katalikai Pritaria Žydams

Krikščionys pritaria žydams statyti paminklą atminčiai 6,000,000 Europoje žuvusių žydų, karo metu. Tą pranešė A. R. Lerner, administratyvis pirmininkas memorial komiteto. Tas komitetas dėdą pastangas sukelti \$150,000 paminklui, kuris bus pastatytas prie Riverside Drive, spalį mėnesį. Majoras O'Dwyer yra garbės narys tame komitete.

WALLACE KALBĖS GARDENE

Henry A. Wallace, dabartinis New Republic redaktorius, buvęs velionies prez. Rooseveltto pavaduotojas ir asmeniškas draugas, kalbės New York'e rugsėjo 11-tą, Madison Square Gardene. Mitingą rengia Progressive Citizens of America.

Betty Grable su Dan Dailey
"Mother Wore Tights"
Techni-Spavomis
Ir Asmenų Vaidinimas Scenoje
Jack Haley, Ella Logan
R O X Y 7th Ave. ir 50th St.

Bing Crosby su Barry Fitzgerald
Joan Caulfield
"Welcome Stranger"
Ir dar Asmenų Vaidinimas Scenoje
CARMEN CAVALLERO ir Jo Orkestras
Ir: Paulie, Eva Reyes, Nip Nelson
PARAMOUNT
Broadway ir 43rd St.

BROOKLYNISKIS DRAUGIJŲ PIKNIKAS ŠEŠTADIENI

Šiuomi norime paskatinti kartu priminti visiems brooklyniečiams — draugijų nariams, rėmėjams ir visai smagias pramogas mėgstančiai publikai, — jog mūsų metinis bendras piknikas įvyks jau šį: **Šeštadienį (ne sekmadienį), rugpjūčio 23-čią, National Hall ir Park, 65-13 39th Ave., Woodside, L. I., N. Y.** Pradžią 1 val. dieną. Šokiai nuo 6. Gros Jurgio Kazakevičiaus orkestra. Įžanga 50c.

Kelrodis
Independent (Jamaica) linija iki 65th St. stoties.
BMT ir IRT (Flushing) linijomis iki 69th St. stoties.
Automobiliais Queens Boulevardu iki 69th St. Taipgi ar-

ti priveža tūli miestavi busai.

Gerai Pasivašinsite
I pikniką galite atvykti nors ir be pietų ir be rūpesties apie vakarienę. Mūsų gausios pagaminės karštų dešrų, "salads", karštos kavos ir kitko. Šaltus gėrimus taipgi parduosime patys, su visu iš to gautu pelnu draugijų naudai. Valgiai ir gėrimai gaunami parke.
Lauksime smagaus pobuvio su jumis bendrame piknike šios subatos popietį ir vakarą, National Parke.
Lietuvių Laisvės Radio ir Moterų Apšvietos Klubai; Literatūros Draugijos ir Darbininkų Susivienijimo pirmosios kuopos.

IŠ NEW YORKO VAŽIUOJANT I PHILADELPHIJOS PIKNIKĄ

Jau tik kelios dienos iki didžiojo Philadelphiaus pikniko, paramai dienraščio Laisvės. Iš didžiojo New Yorko daugelis rengiasi vykti į tą didįjį sa-skridį. Vykstantiesiems norime patarti keletą dalykų, kurie jums palengvins nūvyktį ir vietą lengviau susirasti.

Piknikas bus toje pačioje vietoje, kur buvo pernai: **Crescent Picnic Grounds, 56 Cornell Ave., Gloucester, N. J.**

Visiems nuvažiuavus reikės užsimokėti **įžangą į pikniką po 50c.** Piknikas prasidės 1-mą valandą dieną.

Iš Brooklyn galėsite nuvažiuoti busais. Vienas busas eis iš Central Brooklyn, nuo Napoleono Leitos krautuvės, 56 Hudson Ave. Kiti busai eis nuo Laisvės salės, 419 Lorimer St., Brooklyn. Kelionė \$3 asmeniui (**Round Trip**).

Iš Central Brooklyn busai išeis 8:30 val. ryto. Nuo Laisvės salės išeis 9-tą val. ryto. Prašome įsitemyti, kad ir tie, kurie važiuos busais, turės užsimokėti į pikniką įžangą po 50c kiekvienas. Buso tiketas \$3 nepadengia įžangos ir pikniką. Visi turės užsimokėti įžangą, eidami į parką, po 50c kiekvienas.

Kelrodis Automobilistams
Iš New Yorko automobiliais

Pirmutinė tos Rūšies Filma! Sužadindas, drąsus alkūnė likimas religinė neapykantos Amerikoj žilindai!
DORE SCHARY PERSTATO
Robert Young * Robert Ryan
Robert Mitchum
"Crossfire"
Rodoma Dabar.
RIVOLI
Broadway ir 49th St.
Dursis atsidaro 9:30 A.M.
Nuolat Rod. - Maksimali atidėdina, —
Nebrang. Kainos

Radio Programoje Ši Sekmadienį

Lietuvių Laisvės Radio Klubo programų klausytojams ši sekmadienį vėl teks girdėti saldžios muzikos ir malonų dainų: "Kur bėga Šešupė", "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka", ir dar viena.
"Tykiai Nemunėlis teka" bus išpildoma pagal užsaky-mą. Viena gera Laisvės Radio programų rėmėja, atsiųsdama \$10, prašė progos vėl tą dainą girdėti.
Visas dainas išpildys bendrai visas Vyturėlis, muzikos ansamblis, vadovybėje Ed. Židziūno. Vyturėlis gros, o Vyturėlio merginų kvintetas sykiu dainuos. Lillian Bastytė išpildys solo dalį dainoje "Tykiai Nemunėlis teka". Vyturėliams pianu akompanuos Sylvia Pužauskaitė.

Jonas Siurba paduos iš Vilniaus žinių, o Rojus Mizara pranešins Brooklyną ir apylinkės lietuvių žinias.

Programą girdėsite šio mėnesio 24-ros ryto 10:30 val., nustatę savo radio, ant stoties WBYN, 1430 klės.

Atrado Prapuolusius Vaikus

Du pusbroliai, William Mulhall, Jr., 8 m. amžiaus, 227 Audubon Ave., ir William Mulhall, 10 m., West 157th St., newyorkiečiai, susitarę važiuoti pas dėdę. Pasiėmę West Side subway traukinį, pasijutę nuvežti į Coney Island. Bijodami sugrįžus gauti bausmės, tenai vaikštinėjo dvi dienas.

Tuo tarpu policija ieškojo vaikų visoje jų namų apylinkėje ir Hudson upėje. Pagaliau, Coney salos patrolmanas, bevaikščioldamas, pamatė vaikus klampojant krūmuose, paklausė, iš kur jie yra. Vaikai pasakė savo adresą, tapo sugrąžinti tėvams. Jie buvo taip purvini ir uodų sukan-džioti, kad, motinoms buvo sunku pažinti.

PAPJOVĖ MOTERIŠKĖ

Mrs. Clarissa Strakele, 36 m., rasta mirusi nuo pelio žaidimų, savame apartamente, 230 Rivington St., New York'e. Policiją, čia atvedė nežinomas jaunas vyras, kuris pats atėjo į policijos stotį ir apsisakė ją nužudęs, bet atsisakė prisipažinti, kuo esąs.

SERGA

Mitchell Stankus turėjo operaciją rugpjūčio 17-tą, French Hospitalyje, kur turėsiąs pabūti gal keletą savaičių. Jis labai apsidžiaugė, kad jį aplankiau ir džiaugtųsi, kad kiti draugai jį aplankytų.

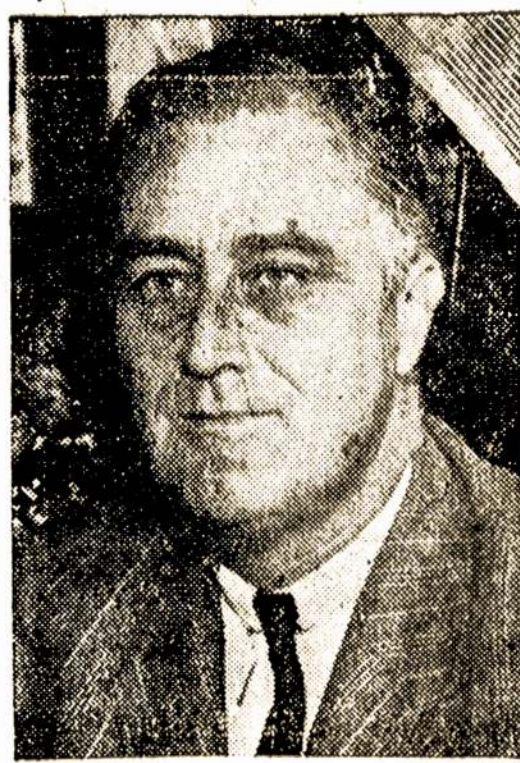
French Hospital randasi 330 W. 30th St., arti 9th Ave., New York'e. Jo kambarys šeštame aukšte — Room 606. Lankymo valandos pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais 6:30 iki 7:30 vakaro; sekmadieniais, trečią dienais, penktadieniais ir šeštadieniais nuo 2 iki 3 po pietų.

Stanley Wort.

Mirė

Peter Lyberis, 70 m. amžiaus, gyvenęs 89-31 116th St., Richmond Hill, mirė rugpjūčio 21 d., Queens General ligoninėje. Jo kūnas lisisi J. Garšvos koplyčioje, 231 Bedford Ave., Brooklyn'e. Bus palaidotas pirmadienį, rugp. 25-tą, Sv. Trejybės kapinėse. Laidotuvių apeigas prižiūri graborius Garšva.

Velionis paliko tris sūnus.



Nauja filmą iš velionies Rooseveltto gyvenimo ir darbų, kurie buvo istoriniais šalies vadovais, pirmu kartu pradės rodyti šio ketvirtadienio vakarą, rugpjūčio 21-mą, 8:30 val. vakaro, Globe Theatre, 46th St. ir Broadway, New York'e. Mrs. Roosevelt bus viena iš daugelio išmūbių, iš visų klasių, tą vakarą atvyksiančių pamatyti pasaulinės premjeros.

World Tourists, Inc.

(Isteigta nuo 1927 m.)

SENIAUSIA ir GERIAUSIA PUNDELIAIAMS
I Sovietų Sąjungą su jau apmokėtais maitais ir į visas pasaulio šalis.
Maisto Pundeliai, Nauji ir Padėvėti Drabužiai
1. Mes cheminiai išrūkome
2. Mes pundelius apdraudžiame
3. Mes duodame nuolaidų organizacijoms.
UŽSAKYKITE PUNDELIO NUMERIŲ
PAVYZDINIS STANDARTINIS DRABUŽIŲ PUNDELIS

PUNDELIS NO. 10:
3% įvairių grovų vilnos materijos vyriškam siūtiui ar moteriškam siūtiui su dviem sijonais; 1 pora čerkyčių, 15 skustuvių, geležčių; 1 pak. adaty; patalynė; 2 šakės; 2 šaltos siūlės; 1 dantim šepetukas; 2 poros čerkyčių raiščių; 3 gabalai muilo.
VISO \$36.25, įskaitant apdraudą.

PAVYZDINIS STANDARTINIS MAISTO PUNDELIS

PUNDELIS NO. WT-10
3 pakelini sūrio; 1 dešė išgarinto pieno; 1 dešė salmūnų; 1 sv. džiovintų švių; 1 sv. kavos; 1 sv. ryžių; 1 sv. riešutų; 1 sv. vanilės miltelių; 1 sv. žirnių; 1 sv. košės.
VISO \$12.21, įskaitant apdraudą.

Yra ir Kitų Standartinių Maisto ir Drabužių Pundelių
Mūsų Kitos Agentūros
BOSTON, MASS.
Trémont Travel Bureau
1160 Columbus Ave.
MONTREAL, CANADA
Jewish Immigrant Aid Society
4221 Esplanade Ave.
Rašykite, telefonuokite arba atėikite dėl mūsų katalogų ir kitų smulkmenų.

WORLD TOURISTS
incorporated
18 W. 23rd St.
NEW YORK 10, N. Y.
TEL. ORchard 4-4460

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS,
Savininkas
306 UNION AVENUE
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

F. W. Shalins
(Šalinskas)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Sutelkiamas garbingas laidotuvas
\$150
Koplyčias sutelkiamai nemokamai visose dalyse miesto.
Tel Virginia 7-4499

Sekmadienio ryte, 10:30 A.M., nusistatykite savo radio ant stoties WBYN, 1430 klc. ir pasiklausykite gražios lietuviškos programos.

REIKALAVIMAI

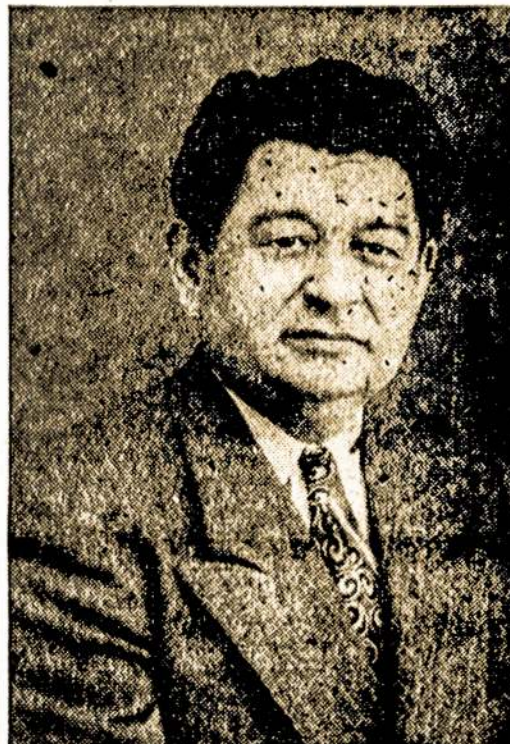
Reikalingas darbininkas restauracijoj — pagedaujama, kad mokėtų abiečių restauracijos darbą. Dėl algos ir kitų dalykų pasirašime ant vietos. Kreipkitės pas Aleksiejų, 33 Hudson Ave., Central Brooklyn, N. Y. (193-196)

Reikalingas counterman dirbti vakarais Lorimer restuarante. Patogios valandos ir gera alga. Kreipkitės tuojau 417 Lorimer St., Brooklyn, N. Y. (194-6)

BROOKLYN LABOR LYCEUM
DARBININKŲ IŠTAIGA
SALES dėl Bilių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir t.t. Pulkas mokytis su nuostatais **RAIMONIS**.
KETURIŲ BOLIŲ ALLEYS
Kainos Prieinamos
949-959 Willoughby Ave.
Tel. STagg 2-3842

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-6868
221 South 4th Street
Valandos: { 9-12 ryte
 { 1-8 vakare
Penktadieniais Uždaryta

Valandos: { 9-12 ryte
 { 1-8 vakare
Penktadieniais Uždaryta



Peter Kapiskas

Notice is hereby given that Salvatore Armetta, 1638 West 8th Street, Brooklyn, New York, has registered his trade-mark "Armetta" with the Secretary of State of New York, to be used on food products.

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus
Darome ir Pritaikome Akinius

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8842

ADAM V. WALMUS, D.D.S.
DAKTARAS—DENTISTAS
VALANDOS:
9 A. M. — 12 N.; 1 — 8 P. M.
Išskiriant trečiadienį ir sekmadienį.
650 5th Ave., kamp. 19th St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. SOuth 8-5569

Peter KAPISKAS
BAR & GRILL
Degtinės, Vynai ir Alus
RHEINGOLD
BEER & ALES
★
32 Ten Eyck St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-8174

LINKSMUMAS DIENOS PIETUOSE
Valgykite Pietus pas
HAPPY DAYS RESTAURANT & BAR
426 South 5th St., Brooklyn, N. Y.
PIETŲS 60c. | **VAKARIENĖ 85c**
Iš 5-ųjų patrovų | Iš 7-ųjų patrovų
VAKARIENĖ ŠEIMAI IŠ DVIEJŲ
8-ųjų Patrovų Gerai Suderinto Valgio \$1.60

Tai vieta, kurioje jūs jausitės kaip namie. Viskas patogų ir malonu. Mandagus patarnavimas.
Kiekvieną šeštadienį įvyksta puota, pasivašininimas bei parė. Prašome užteiti pasilinksminėti. Nesigalėsitė.
Salė išnuomuojuama dėl puotų, pokilių, krikštynų, parių, vestuvių. Žemos kainos už viską.
Valgiai ir gėrimai aptarnaujami žemom kainom.

Didelis Išpardavimas!
Daimantai, Laikrodžiai, Platinumai ir Džiulieriai
Parduodami Labai Nužemintom Kainom.
Nepaprastai Žemom Kainom!
Aukso, Platinum Žiedai, Kryžiai, Lakėtukai, Branzalietai ir Spilkos.
Taipgi Links ir Pendants
DIDELIS SANDELIS IŠPARDAVIMUI
STEBINANČIAI ŽEMOM KAINOM
Kompaktai, Perlai, odos dirbiniai paausuoti džiulieriai ir daugybė kitokių daiktų ir daiktelių Nužemintom Kainom.
Religininiai daiktai, abrozdoi ir stovylukės nužemintom kainom.
Ką Tik Jūs Pirksite, Stebėsitės Kainų Nužeminimu.

ROBERT LIPTON
Jeweler
701 Grand St., arti Graham Ave., Brooklyn.
6 pusl., Laisvė (Liberty, Lith. Daily), Šešt., Rugp. 23, 1947

PIRMĄ KARTĄ AMERIKOJE!
Dar niekuomet neraatyti, grožiškiausi spalviniai reginiai
ARTKINO PERSTATO
"PAGEANT OF RUSSIA"
Stebėtinesni net už "Stone Flower"
Pagaminti Sovietų Sąjungoj
— taip pat —
"NORTHERN KOREA"
Pirmas filminis raportas iš Rusiškos zonos.
Naujausi žinių judžiai iš Sovietų Sąjungos.
STANLEY 7th Ave., bet. 42 & 41 Sts.
VESU. Tel. WI 7-9686

MATYK NAUJAUSIAS SENSACINGAS ŽINIŲ FILMAS!
Karachi... Ceremonijos pažymi Anglų viešpatavimo galą Indijoje! Matyk, kaip teismas karas Indonezijoje, nenaikinti J. Taity Tarybos įkurtų paliaubų! Afrika... Belgijos karaliaus įankai Kongoje ir mačo gausingas uranumo kasyklai! Matyk šarąncių pulkus naikinant tikandiusis skry farmų derlių, Francijoje! Paržius... 25 kraščių Boy Scouts susirinka į milijnišką sauskridį! Japonija... Šimtai amerikų Yakohomaj austuokis sė Japonijos merginomis! Nepaprast naujausio March of Time... "TIREY'S 100 MILLION" Ar žali Turėlia, su J. Y. parama, išpaugė savo nepriklausomybę? Tauta tarp Rytinio ir Vakarinio pasaulių susiduria su rimtu krizi! Matyk, kaip įinai sutinka J!
EMBASSY NEWSREEL THEATRE, Broadway ir 46 St.